



Humoristický román

Humoristický román líčí komické události a humorné stránky života. Jeho vývoj je těsně spojen s rozvojem žurnalistiky, humoresky a humoristické kresby. Na rozdíl od většiny ostatních románových typů využívá humoristický román obvykle epizodickou kompozici. Staví na situační i jazykové komice a může využívat kuriózní příklady, nadsázku a prvky parodie. K základním dílům subžánru patří Dickensova Kronika Pickwickova klubu (1837), v české literatuře pak Jirotkův Saturnin (1942).

Satira (z lat. (lanx) satura – všehochnut) je označení pro umělecké, zejména literární dílo, využívající komicnosti, výsměchu, karikatury a ironie ke kritice nedostatků a záporných jevů. Spisovatelé se jejím užitím vyslovují ke společenským problémům. Využívá se zejména v aforismech, epigramech, parodiích, pamfletech, komediích a fraškách. Vznikla v Římě.

Vtip, anekdota a humorka

V ústním vyprávění či v písemné podobě je vtip (lidově fór) krátká výpověď, která má za cíl pobavit adresáta. Charakteristikou je humorná a úderná pointa, dvojsmyslnost, paradox či absurdita. Typická je též jeho krátkost a aktuálnost (po čase se pozměněné vtipy mohou vracet a znovu odrážet dobové jevy).

Pojmy vtip a anekdota jsou chápány podobně a často se zaměňují. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že vtip je logická hříčka, zatímco anekdota je humorné vyprávění. Vtip sestává z jedné nedělitelné části, zatímco anekdota může obsahovat více komických dílů. Bývá delší než vtip. Hranice mezi vtipem a anekdotou je však velmi tenká. Někteří autoři považují výrazy vtip a anekdota za synonyma.

Výraz humorka zavedl do češtiny Josef Štefan Kubín. Je blízká vtipu a anekdotě, má však epický děj, víc zápletek a charakterů postav se v ní rozvíjejí.

Slovo anekdota (ανекδοτα) v řečtině znamená „nevydané spisy, události neb historky (z řec. an = ne, ek = vy, didómi = dávám)“. Původně se tímto slovem skutečně označovaly texty z různých důvodů nezveřejněné, někdy předávané pouze v ústní podobě (například Prokopiův spis ze 6. století n. l. s názvem Anekdota obsahoval utajované příběhy ze života císaře Justiniana).



Český výraz vtip je příbuzný se slovy dovítit se nebo důvtip, ale jeho původ je nejasný. Některé etymologické výklady jej spojují se staročeským slovem tiepiti, těpiti = nést, tedy znamenalo by něco jako vklad (Boží do lidské mysli), tedy de facto nadání. Český etymologický slovník Jiřího Rejzka však za hláskoslovně přijatelnější považuje souvislost se slovem típat = lehce udeřit, chytat, štípat, dotýkat se. Podle Slovníku spisovné češtiny je primárním významem slova vtip schopnost bystře řešit problémy (tedy důvtip), druhým významem je podstata problému či jeho řešení (vtip je v tom, že...), třetím významem schopnost dosahovat žertovného účinku (sršet vtipem), čtvrtým významem je žertovný účinek (ta anekdota nemá vtip) a až pátým a šestým významem je žertovné slovní vyjádření nebo čin.

Rčení „mít filipa“ ve smyslu „mít vtip“ pochází z Nového zákona, Skutků apoštolů.

Nejstarší zachovanou sbírkou vtipů je Filogelos („milovník smíchu“) z 4. či 5. století, i když se nejspíš nejedná o první dílo tohoto žánru. Nejčastějším terčem žertů v této sbírce je „učenec“.

V renesanci tvořily z velké části tematický základ, z něhož vznikla novela. Jako anekdoty např. označil Josef Pekař příběhy o chytrosti válčení Jana Žižky, které v 15. století uvedl Silvius Piccolomini v díle Historia Bohemica. Nejstarší anekdoty jsou dochovány z řečí a kázání, kam byly vkládány jako exemplum (moralizující příklady). Objevovaly se i v kronikách a letáčích, které většinou zábavně oživovaly.

Ústně šířené anekdoty byly až do 30. let 20. století intelektuální záležitosti. Šířily se převážně mezi vzdělanci a střední třídou. Typickým šířitelem anekdot byli doktoři, soudci či městští úředníci.

V literatuře anekdota představuje krátké, především ústně šířené vyprávění humorné příhody, ze směřující osobu, situaci, dobu, rasu, národ, názor, skupinu, společenskou vrstvu, zvyky apod. Je jedním z mála žánrů ústní tvořivosti živých i v jednadvacátém století.

Podle tématu lze vtipy dělit do mnoha skupin: lékařské, politické, skotské, o policistech, o blondýnkách, o zvířátkách (příbuzné bajce), židovské, erotické aj. Témata vtipů se časem mění, např. topos „městský (sváteční) lovec“ se v českých humoristických časopisech přestává vyskytovat zhruba kolem roku 1920. Podle použitých prostředků lze ve vtipcích nacházet např. černý nebo absurdní humor.

Vtipy a anekdoty, včetně kreslených, se v 19. století staly běžnou součástí periodik i kalendářů. Mezi významné české humoristické časopisy 19. století patřily například Šotek (vycházel v roce 1849 jako příloha Havlíčkových Národních novin), dále Humoristické listy (1858-1941) či Švanda dudák (1882-1930). V socialistickém Československu byl nejvýznamnější humoristický časopis Dikobraz (1945-1995) a obdobný časopis ve slovenštině Roháč. Po roce 1989 byly vydávány humoristické časopisy Škrt, Sorry, Trnky brnky. Anekdoty vycházejí i knižně, např. již v roce 1901 publikace Anekdoty, kterou vydal Josef Šváb. V novější době vyšla např. edice Anekdoty Lidového nakladatelství o 50 svazcích (1970-1981). Různá nakladatelství vydávají anekdoty v publikacích, které bývají zaměřené tematicky.

Interpretováním a vytvářením vtipů se živí komici.

Sigmund Freud o vtipu napsal knihu Vtip a jeho vztah k nevědomí (Der Witz und seine Beziehung zum Unbewussten). Vtip považoval za jednu z možností, jak vyjádřit názory a pocity, které bychom za běžných okolností veřejně neprojevili.

Zvláštní druhy vtipů a anekdot:

Politické vtipy vznikaly a vznikají za různých režimů a zájem o ně zpravidla klesá poté, co daný režim

Vtipy „O zlatou mříž“:

- „A jak to vlastně je, po tom Pražském jaru?“ ptá se zahraniční dopisovatel. „Jsou Rusové teď vašimi bratry, nebo přáteli?“ „Bratry, samozřejmě. Přátele si člověk může vybrat!“
- Smí jiný soudruh kritizovat soudruha Stalina? Smí, ale škoda každého života...
- „Poslyšte, ta Stalinova socha, všude ty Leninovy obrazy – vy ten Sovětský svaz ale musíte mít rádi.“ „Jo. Musíme.“

padne. V českých podmínkách se jednalo o vtipy z období Rakouska-Uherska, Protektorátu, Pražského jara i tzv. normalizace. Vtipy „O zlatou mříž“ (míněno: „za něž se zavíralo“) bylo lidové označení pro politické, resp. protistátní vtipy šířené v ČSSR (pojmenování připomínalo tehdejší ankety popularity československých zpěváků, zpěvaček a skupin Zlatý slavík).

Vtipy zesměšňující národ či rasu:

„Elephant jokes“ byly nejrozšířenějšími vtipy 60. let 20. století v USA. Ve vtipcích vystupoval slon a byly postaveny na absurdní pointě. Podle folkloristy Alana Dundese, pravděpodobně existuje ve vtipcích o slonech paralela mezi slony a Afroameričany, což vysvětluje to, že tento

druh vtipů byl oblíben mezi bílými Američany. Podle jiných názorů se jednalo o kulturní klima 60. let, které odvrhovalo staré kulturní konvence. Z Ameriky jsou známé „Pollack jokes“. Tyto vtipy, které kolovaly především ve 20. století a dělaly si legraci z přistěhovalců ze střední a východní Evropy, především z Poláků se ale neomezovaly pouze na USA.

V českém prostředí se již od 19. století vyskytují vtipy pracující se stereotypy o Romech. Novější české vtipy též zesměšňují velké národnosti, zejména Rusy nebo Američany, a snaží se ukázat nadřazenost malého národa nad velkými.

Literatura o humoru

Nové podněty pro výklad humoru v literatuře přinesli již kolem přelomu 19. a 20. století filozof Henri Bergson a psycholog Sigmund Freud, jejichž práce k tomuto tématu (Bergson 2012, Freud 2005) patří dosud mezi nejvlivnější. Zejména Bergsonův esej Smích je patrně nejcitovanější knihou na toto téma a nechybí snad v žádné rozsáhlejší odborné práci o humoru; je založena na filozofickém zkoumání i na využití rozsáhlých znalostí z literárních dějin. Česky z ní vyšla nejprve stručná Komika charakteru (56 stran, 1916), pak chybějící nový překlad dlouho suplovalo jednu dobu zakázané vydání překladu slovenského s komentářem Václava Černého (1966), po roce 1989 pak už vyšla dvě další vydání nového překladu (1993 a 2012).

Další výrazný krok ve výkladu humoru učinil zakladatel surrealismu André Breton svou Antologií černého humoru (1939); interpretoval, docenil a usouvztažnil historicky známé, avšak leckdy provokativní či šokující jevy a inspiroval nejprve příslušníky avantgardy, než jeho podněty postupně pronikly do hlavního proudu; ač je černý humor součástí českého smyslu pro humor a ač přináší k osobitosti některých autorů (Ladislav Klíma, Vítězslav Nezval, Egon Bondy), české vydání vyšlo – také z politických důvodů – téměř až po 70 letech (Breton 2006).

Přestože období první republiky, pozitivní a sebevědomé, lze vnímat jako zlatou dobu českého humo-ristického románu (viz Encyklopedii literárních žánrů) a přestože podstatnou součástí tehdejšího divadelního repertoáru byly četné komedie a v poezii se uplatňovaly humorné prvky z aktuálních směrů jako poetismu nebo surrealismu, původní odborné publikace na toto téma vznikaly teprve postupně. Dokládá to práce předních prvorepublikových literárních vědců, nejprve malé pramínky leckdy jako součásti tematicky rozlehlejších prací, některé časopisecké stati, často reakce na konkrétní publikovaná beletristická díla. K soustavnému rozvoji bádání o humoru docházelo až v následujících desetiletích, a to v souvislosti s širším spektrem umělecké tvorby: s literaturou, divadlem a výtvarným uměním a také s rozšířením zorného úhlu uměnověd směrem k populární kultuře a vůbec k jevům, které byly dříve vnímány spíše jako okrajové. Vznikla poměrně bohatá produkce, zahrnující již řadu knižních publikací, které lze čtenářům a knihovníkům i dnes doporučit k rešerším. Povzbudivě působily nové tendence ve vývoji literatury a kultury, přesuny některých jevů z periferie do centra, které přiváděly humor a jeho reflexi do popředí zájmu autorů i badatelů. Ve vývoji literatury a kultury sehrály podnětnou roli rozvoj absurdního dramatu, vliv post-avantgardy, obnovený tvůrčí zájem o populární literaturu a kulturu, nonsensová poezie, často zaměřená na dětského čtenáře, a souhrnně zejména nástup a etablování postmoderny. Literární věda a další příbuzné vědy byly inspirovány psychologii a také příklady exaktních věd.

Po jistou dobu byla nejprve zakázaným ovocem kniha psychoanalyticky zaměřené estetiky Bohuslava Brouka, poučného emigranta, Jazyková komika (Brouk 1941).

Zejména v souvislosti s tvorbou Jaroslava Haška a také s různými součástmi populární literatury a kultury se humoru soustavně věnuje Radko Pytlík, autor četných prací o Jaroslavu Haškovi a kontextu jeho tvorby; ze širěji zaměřených prací tématu jsou to například Fenomenologie humoru aneb Jak filozofovat smíchem (Pytlík 2000) nebo dřívější antologie výkladů a ukázek Malá encyklopedie českého humoru (Pytlík 1982).

Mimořádným odborníkem v oblasti humoru byl Zdeněk Hořínek, dlouholetý dramaturg Studia Ypsilon, autor bohaté, v české literatuře tématem i hodnotou ojedinělé Knihy o komedii (1992, rozšířené vydání 2003) (Hořínek 2003), která je zřejmě nejzávažnější českou prací věnovanou humoru ve slovesném umění; Zdeněk Hořínek se kromě divadelní literatury věnoval též humoru v mnoha dalších literárních žánrech, humoru v různých dobách a podobách, včetně historického výkladu postmoderny a vztahu absurdity a humoru.

V současnosti je široce publikujícím uznávaným odborníkem v oblasti humoru divadelního i dalšího Vladimír Just; opětovně se věnuje divadlům malých forem (Just 1989) či kritice kýčovitého vyjadřování. Podobně záslužná je jeho nová interpretace humoru Vlasty Buriana, viz zejména Vlasta Burian – mystérium smíchu (Just 1993).

Filmový humor je základem obsáhlé historicko-teoretické monografie o jednom z nejproduktivnějších žánrů v literatuře a zejména ve filmu. Napsal ji Petr Král, filmový vědec a surrealistický spisovatel, a vydal pod názvem Groteska čili Morálka šlehačkového dortu (vyd. nejprve francouzsky a potom v rozšířené verzi česky 1998) (Král 1998). Král je také autorem průkopnické monografie emancipující poetiku humoru Vlasty Buriana (1969).

Široce uznávaným původním teoretikem humoru ve vztahu k psychologii, výtvarnému umění i literatuře byl Vladimír Borecký. Autor řady vzájemně souvisejících prací věnovaných také konkrétním



Stávka.

Akce domácích zvířat za ukončení války.

autor: J. Lada.

Zdroj: archiv Bejvávalo.cz.

osobnostem, autorům leckdy mystifikačních psaných i žitých koncepcí. Jeho syntetická kniha *Teorie komiky* (Borecký 2000) je předcházena a doprovázena zpracováním řady speciálních témat.

Je příznačné, že až v obnovených demokratických poměrech se čeští čtenáři a knihovníci dočkali souhrnné populární monografie *Dějiny světového humoru*, kterou napsal Ervín Hrych (Hrych 1994), jedna z osobností účastných kulturního oživení v 60. letech; též autor proslulé, dlouho cititeli nadšeně vyhledávané mystifikační *Krhútské kroniky* (1967).

S pojmem mystifikace, který se ve výkladu o humoru v české literatuře a kultuře vrací, je v poslední době spjat fenomén Jára Cimrman, oblíbené a známé téma, kulturní jev, který v době nových médií popularitou zastínil Švejk.

Ervín Hrych – Velká kniha světového humoru

Humor je slovo latinské a původně neznamenovalo radostné očekávání legrace či překonávání zapeklivosti života úsměškem jako dneska, ale jen vláhu, vlhkost, šťávu, počítaje v to ovšem i slzy. To až v 17. století dostává postupně (a to hlavně v Anglii) slovo humour také význam komična a teprve v 18. století proniká slovo humor do všech evropských jazyků, aby odlišilo ono žertovné naladění člověka od satiry, která předpokládá jistý rys kritické angažovanosti. Což ovšem neznameno, že by předtím neměli lidé smysl pro humor, ale jen to, že tento smysl nedovedli pojmenovat jako my, nebo mu říkali prostě jinak. Staří Řekové například geloin a staří Římané ridiculum. Vždyť humor, ať už je či není pojmenovaný, je asi tak starý jako smích a jako lidstvo samo.

Na mžik se musíme pozdržet u Platóna, v jehož spojování tragična a komična bývá viděn první záblesk teorie humoru. Od tohoto Platónova poznání upozorňovalo na onen vztah komična a tragična mnoho teoretiků a filozofů a uvádělo paradoxní poměr těchto zdánlivě neslučitelných elementů za opravdovou míru komediální dokonalosti.

Jistě i vám někdy nad vynikajícím dílem Shakespearovým, Molièrovým, Werichovým či Poláčkovým na okamžik zatrnulo: čemu já se to vlastně vůbec směju? Vždyť tento směšný osud, tento směšný čin je vlastně tragický a humor je pouhou útechou!

Jistě jste byli svědky křečovitých a málo vkusných klauniád, kterým zcela chyběl tragický podtext. Jen primitiv se může smát nevkusy a pokládat za směšnou nudli u nosu. A na druhé straně příliš mnoho tragičnosti, sentimentu a moralizování v komediích 18. století vedlo až k jejich pojmenování larmoajantní čili plačtivá komedie: jejich tvorbě se nevyhnuli ani vtipný Voltaire a Diderot. Jejich programovými tvůrci byli v onom století třeba Destouches, La Chaussée a Sedaine.

Aristoteles tvrdí o komedii, že je napodobením neškodné špatnosti. V 17. století prohlašuje anglický filozof Thomas Hobbes – že smích, tato křeč plic a obličejových svalů, je účinkem nepředvídaného a naprosto jasného poznání naší převahy nad jiným člověkem. Nicméně tento autor tvrdil, na rozdíl od antických filozofů, kteří se domnívali, že zdrojem humoru je výsměch osobnosti postihující méně půvabné a chytré jedince, že ani ten, kdo se posmívá, není dokonalý: předmětem jeho výsměchu jsou podle něj jedinci, kteří jsou ještě nešťastnější než posměváček sám, jenž se takto pokouší posílit své nevelké sebevědomí. Francouzský spisovatel 19. století Stendhal k tomu ve svém pojednání *O smíchu* poznamenává, že nás smích přechází, je-li pocit naší převahy příliš markantní a neštěstí druhé osoby vážné. Podle jeho mínění jedině soucit s tím, komu se směji, smích zastavuje.

Asi každý národ má svůj charakteristický humor a přístup k němu: náš je snad švejkovský a poněkud zatrpkle pivní, anglický suchý a povznesený, německý poněkud přisprostlý a přímočarý – to jsou ovšem vžité představy, které plně nevystihují onu hromadu humoru, kterou je každý národ schopen vyplodit. Zdá se ovšem, že třeba Němci nepřikládají humoru v umění příliš velkou váhu a pokládají jej za něco okrajového. My si o sobě myslíme, bůhví jaká s námi vždycky byla legrace, a přece podle Karla Poláčka byl prý u nás humor utiskován. „Slavná minulost a třistaletá poroba je nepřitelem humoru. Hus trpěl pro pravdu a na Bílé Hoře jsme byli poraženi...“ napsal Karel Poláček roku 1929. Zdá se však, že pozdější vývoj tento pesimistický Poláčkův názor poněkud korigoval a že si na nedostatek humoru nemůžeme stěžovat, i když se v různých etapách projevuje různým způsobem: v některé době převažuje humor literární, v jiné divadelní, filmový, televizní a v jiné zase humor kreslených vtipů.

Je zřejmé, že v moderních teoriích se často chápe humor pokaždé jinak a různé teorie mu přikládají různý význam; zatímco jedny rozumí pod pojmem humor vše, co slouží k pobavení, žertování, smích, dobrou náladu, někdo zase – jako Freud – rozlišuje komiku a humor: humor je pro něj to, co dnes nazýváme „překonávací mechanismus“, kdy je odmítána realita a je „navozeno humoristické vyladění“, kdy je od-

mítána realita a je „navozeno humoristické vyladění“, které je vlastně iluzí. Svou roli u humoru hraje překvapivost, iracionalita, paradox, parodie, a za příklad se udává tato anekdota: Odsouzenec, kterého vedou v pondělí na popravu, utrousí: „To nám to ten tejden pěkně začíná!“ Tento druh humoru předpokládá určité intelektuální zázemí a v moderní době se vyvinul až k absurdním myšlenkovým spojením a zkratům. Humor má podle Freuda v sobě cosi „velkolepého a povzneseného“, co komika a žert nemívá.

Komika vzniká podle Freuda při pozorování klaunů nebo když někdo uklouzne na banánové slupce. Převládá tu náš pocit převahy a nadřazenosti k nešikovnému nebo pošetilému jednání či vyjadřování toho, kdo je předmětem našeho pobavení a koho bychom mohli normálně pokládat za hlupáka – proto se od nepaměti mnozí komikové stylizují v nemotory a hlupáky, kteří jen řízením náhod bravurně zvládají danou situaci.



Skutečně vědeckou knihu o humoru jako předmětu vědeckého, přímo medicínského zkoumání, napsal německý badatel českého původu MUDr. Jaromír Janata, narozený 1931 v ČSR, který v roce 1966 emigroval do západního Německa a žije již dlouhá léta střídavě v Německu a v USA. Tato 400stránková kniha se jmenuje Zur Anatomie des Humors a je ojedinelou skutečně vědeckou studií, jež se věnuje nejen sociologickým aspektům humoru, ale především evolučním, neuropsychologickým a neurofyzickým aspektům humoru a smíchu.

Zatímco dr. Janata nevěří v německý humor, jiný naturalizovaný Němec – emigrant v Hamburku, bohužel již zesnulý Gabriel Laub, který se z českého novináře stal v emigraci jedním z největších německých humoristů a satiriků, v jednom svém aforismu říká: „Všechny národy mají stejnou míru smyslu pro humor. Některé ho jen více potřebují – k přežití. K čemu by byl Švýcarům vtip? Jim se i tak vede dobře.“ A taky: „Každý národ má vlastní způsob myšlení, všechny národy mají stejný způsob nemyšlení.“ Laub napsal na sklonku svého života vynikající teoretickou knihu o humoru nazvanou Die Kunst des Lachens (Umění smíchu), doprovázenou spoustou ukázek a židovských (ale i jiných) anekdot.

Laub se brání pokusům o definici humoru, je prý mnoho odpovědí na otázku, co to je humor, které si navzájem odporují; humor podle něj patří k oněm zásadním věcem života, které se nedají definovat, k oněm základním pojmům, s jejichž pomocí se jiné pojmy osvětlují, a je tedy otázkou vkusu. Značné místo věnuje Laub v úvodu ke své knize židovské anekdotě, která podle něj není nikdy pouhou legrací, nýbrž bývá malým vítězstvím lidskosti nad poťouchlostí osudu.

Co je smysl pro humor je právě tak těžké definovat jako humor sám. „Dvě známky smyslu pro humor se mi přesto zdají být nepřekročitelné,“ poznamenal Laub. „Zprvce: smysl pro humor má jen ten, kdo se dovede smát sám sobě. Zadruhé: někdo jej má, někdo ne. Je jako peníze, talent, nespravedlivě rozdělen.“

Humor přirozeně vykazuje národní vlastnosti vycházející z kulturních dědictví, sociálních struktur a historického osudu národa. Přesto je humor v podstatě univerzální: jako příklad Laub uvádí, že nám nedělají žádné potíže třeba staročínské vtipy navzdory svému tisíciletému stáří a tisícikilometrové vzdálenosti. Zvláštní kapitoly věnuje Laub ve své knize Kocourkovům, šibeničnímu humoru, předpokládanému humoru dvorních bláznů a jiným kategoriím humoru a satiry.

K zajímavým knihám, které se nad humorem zamýšlejí, je kniha maďarského humoristy George Mikese, žijícího v Americe: vyšla anglicky pod názvem Humour in memoriam a německy pod názvem Naber humor příliš vážně – humorná pojednání plná nehumorné četby.

Také Mikes se zdráhá vyslovit definici humoru, říká, že o humoru toho můžeme hodně znát, aniž bychom přesně věděli, co to humor vlastně je, což ovšem není na závadu. Jako s pracovní hypotézou, která prý pro naše účely zcela postačí, se musíme spokojit s tím, že humor je formou vkusu; spočívá prý – právě tak jako krása – v oku pozorovatele.

K největším našim českým znalcům humoru patří bezesporu dr. Radko Pytlík. V roce 1982 vydal vynikající Malou encyklopedii českého humoru, která jen minimálně přináší úlitby bohům a povinným dobovým názorům, a v roce 2000 pak néméně podnětnou Fenomenologii humoru: v obou knihách dokládá

své poznatky o humoru názornými příklady z děl našich předních, ale i méně známých humoristů. Bohužel jeho úvahy o různých aspektech humoru a rozborů různých humoristických děl, včetně třeba Havlova, Hrabalova, Klostermannova a jiných tvůrců jsou roztroušeny po různých časopisech a pracích a jejich souborné shrnutí v jedné knize O humoru převážně nevázně se mu již po revoluci nepodařilo vydat. V její úvodní části uvádí: „Humor (v obecném smyslu nemusíme rozlišovat mezi jeho jednotlivými odrůdami, jako je satira, ironie, persifláž) je především schopnost vidět svět nově, neobvykle, jinak než druzí. To ovšem neznamená, že by si měl humorista vymýšlet zvláštní způsoby zobrazení. Humor je obvykle spojen s realistickým ztvárněním skutečnosti, ale nevyhýbá se fantazii. Jde přece o to, aby humor přinášel i nový úhel vidění. Někdy je třeba vymanit věci a jevy z běžných souvislostí, vysvobodit je z každodenních stereotypů a automatismů vnímání. V tom smyslu připomíná humor svěžest a neotřelost vidění dítěte, je spjat s představou mládí, svěžího vidění a nazírání.“ A připomíná v této souvislosti Aristotelovu pravdu o tom, že smích je vlastnost pouze lidská, a že pravá oblast komiky je člověk a lidská společnost.

Nejstarším obdobím bylo období staré komedie (486-400 př. n. l.), která se vyznačovala hlavně tím, že si brala na mušku nedostatky politického života, ale pouštěla se i do filozofů, literátů, parodovaly se v ní tragédie i mýty.

Pak byla éra tzv. střední komedie – asi v letech 400 až 320 př. n. l. Mizí adresná kritika, jako směšné typy jsou tu v oblibě kuchaři, hetéry, paraziti lidské společnosti.

Největším mistrem, ne-li zakladatelem komedie byl Aristofanés (asi 445-388 př. n. l.). O jeho životě nevíme nic, ale po věky od něj opisovali zápletky svých her známí dramatici, od Plauta přes Molièra po Kleistu a další. Žil v Athénách a napsal prý 44 komedií, z nichž po mostě věků přešlo až k nám z hlubin starořeckého dávnověku jedenáct dochovaných her. Tento Molière starého Řecka byl duchaplný, inteligentní i velice politický a satirický. Ovšem takový byl také jeho konkurent Eupolis – s Aristofaném si vyčítali, že jeden od druhého opisuje – a Kratínos, první velký básník attické komedie, autor hry Pytiné (Láhev), která prý má být odpovědí na Aristofanovo obvinění z toho, že moc chlastá. „Kdo pije vodu, nesvede nic pořádného,“ říká Kratínos v jednom jejím zlomku, který se nám zachoval.

A protože se i z ostatních autorů dochovaly pouhé zlomky, padá všechna sláva na Aristofana, z něž se nám zachovalo jedenáct celých komedií.

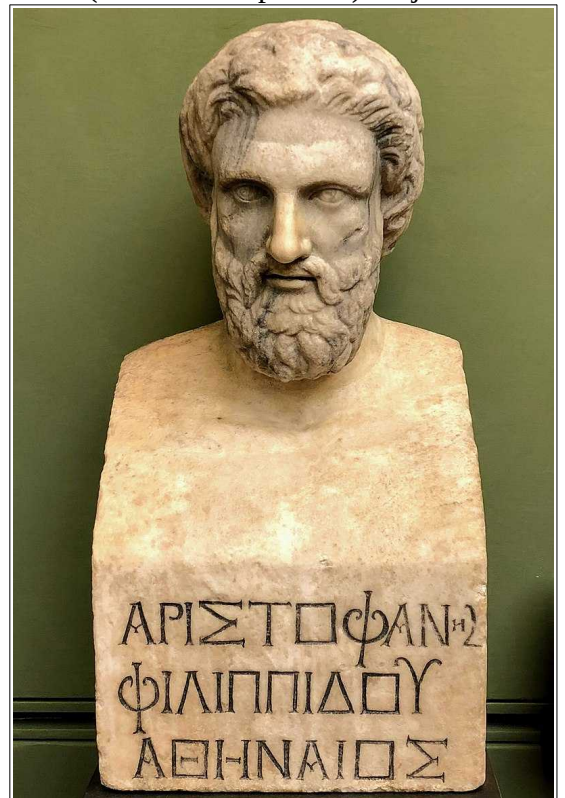
Nebylo to ovšem náhodou, že taková komedie vznikala právě v Athénách a že politické, satirické hry mohly být uvedeny právě tam: málo platné, tento druh umění vyžaduje sakramentsky demokratické uspořádání obce a nejen autorovu odvahu, ale i svobodu slova. A ta byla tehdy v demokratických Athénách – a jedině tam – zcela běžná.

V období nové komedie byli oblíbenými postavami lakomý otec, mazaný otrok, hádavá manželka, vychloubačný voják, mizí fantastičnost, náměty bývají hledány ve všedním životě. Zachovala se jména sedmdesáti autorů, jako byl například Filémón, Dífilos a nejnámější Menandros, který měl nemalý vliv na komedii římskou.

Co byl pro řeckou komedii Aristofanés, byl pro římskou Plautus. Plautus také Aristofanovy a například i Menandrové komedie upravoval, čerpal z nich inspiraci. Ale tehdy to bylo běžné. Oblíbený námět vandroval od jednoho autora ke druhému pro potěchu konzumentů: dokonce bývali rádi, že známou postavu nebo příběh zase slyší a vidí. Ovšem i Plautův vlastní přínos byl obrovský, ve starověku kolovalo s jeho jménem prý na sto třicet komedií, za naprosto pravé jich však můžeme považovat jednadvacet.

Plautus – jmenoval se Titus Maccius Plautus – je vlastně přezdívka pro člověka s plochýma nohama, platfusáka. Narodil se někdy kolem poloviny 3. století před Kristem v Sarsině v Umbrii, zemřel roku 184. Začínal prý u divadla jako kulisák, pak začal hrát a tvořit úspěšné komedie.

Legrace jako taková se stává součástí naší literatury v době Karla IV. Postaral se o všeobecné povznesení státu, jeho kultury a vzdělanosti. Postaral se, aby se Praha, kam přicházeli machři z ciziny, stala



Aristofanés (starověká bysta).

jedním z největších měst Evropy. Postaral se hlavně o to, aby Praha měla univerzitu. Tady se rodily nápa-
dy, verše a rýmy, odvaha a dokonce kritika a drzé nactiutrhání.

Obdivuhodným slovním hračkářstvím, ba přímo slovními orgiemi plnými espritu, ale i narážek, žertů,
satirických posměšků, vášnivou renesanční touhou po vědění, zlehčením všeho, ve stylu od noblesnosti až
po středověké ještě sprostáčení, životaplne a plnokrevné, zavalil své čtenáře, kterým valem přibývalo, au-
tor prvního skutečně humoristického románu nové doby, francouzský spisovatel François Rabelais [Rablé] (1494-1553).



*Gustave Doré, Gargantuův oběd,
ilustrace k románu.*

Byl mnichem, poté absolvoval slavnou medicínskou fakultu
v Montpallieru a stal se lékařem. Působil nejprve v Lyonu,
v hlavním tom městě francouzské renesance a středisku hu-
manistů. Zemřel 9. dubna 1553 v Paříži.

Díky vám, pane doktore, za váš velký dar! Za váš tlustý
humoristický román o pěti knihách Gargantua a Pantagruel,
co tak rozverně vypráví o rodině obrů a v němž najdeme
ozvěny snad veškeré humoristické produkce minulých věků,
satiry na církve, na pána i na křupany, na hloupost a ome-
zenou samolibost ve všech podobách, a kromě toho parodie
a utopie, šprtouchlat co hrdlo ráčí, středověk i renesanci.

Neměl to pan doktor Rabelais lehké na světě, jako to
opravdoví humoristé neměli lehké snad nikdy. Co chvíli jeho
dílo odsoudila Sorbonna nebo pařížský soudní dvůr, občas
musel prchat a skrývat se, hledat ochránce, příznivce a spon-
zory mezi osvícenými preláty, z nichž nejmocnějším jeho
přimlucem byl kardinál de Châtillon u dvora Jindřicha II.
Občas musel dělat ústupky cenzuře: ze svého díla musel vy-
pustit narážky na královskou zadnici a na autoritu pařížské

univerzity; jeho poslední, pátá kniha s nejžiravější ironií vyšla až po jeho smrti. Ten humorista se nedal za-
stavit: psal a psal a to jeho dílo má v češtině na devět set dvacet stran velkého formátu, je ilustrováno auto-
rovým krajanem Gustavem Doré a k jeho přeložení se musela ustavit celá skupina překladatelů, která si
říkala Jihočeská Theléma.

Žílou humoru ve Španělsku byl chudšas Miguel de
Cervantes y Saavedra (1547-1616), narozený ve středním
Španělsku, ale chudý jako kostelní myš, takže si vydělával
na chleba poctivě coby ranhojič neboli felčar.

Mladý Miguel se stal vojákem v Itálii, kde se naučil
dobře italsky, takže se mohl nakazit italskou literaturou,
bojoval proti Turkům ve slavné námořní bitvě u Lepanta, kde
mu zchromili ruku, pět let byl v Alžíru v zajetí arabských pi-
rátů, než byl vykoupen, a doma se pak těžce probíjel jako
úředník, výběřčí daní, pro drobné hříchy a dluhy poznal vě-
zení v Seville a Valladolidu, nešťastně se oženil s téměř
o dvacet let mladší Catalinou de Salazar, a přes svou už
značnou literární proslulost zemřel v Madridu chudý,
odkázaný na podporu mecenášů. Podlehl srdeční chorobě
23. dubna 1616.

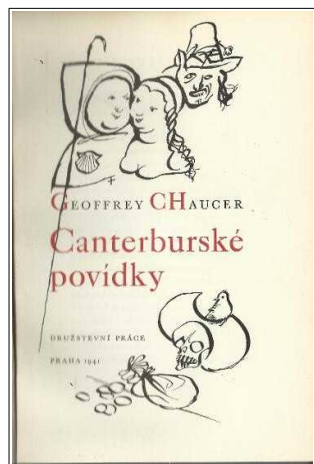
Od samého mládí tahal Cervantes Múzy za faldy,
nejdřív jako básník, ale ty jeho básně nebyly valné. Psal
divadelní hry. Lepší než hry samé jsou jeho mezihry (entre-
mes), kratičké humoristické skladby, jež se od středověkých
frašek odlišují životností postav a myšlenkovou hloubkou.
Znalost lidového prostředí a jadrného jazyka, moudrost
člověka, který mnoho prožil, a skutečný talent – to vše dává
vykvést jeho svěbytnému humoru, kterým se obouvá do lid-
ské tuposti, kostelnické bigotnosti, samolibé povýšenosti
a aroganci – jak už je vlastní všem velkým humoristům od Aristofa po Poláčka.



Cervantes byl skutečným mistrem a průkopníkem na poli humoristické prózy: on je vlastně španělským Boccacciem, tvůrcem španělské renesanční povídky. Román Don Quijote de la Mancha je strůjcem nesmrtnosti a vrcholem jeho tvorby.

První díl vyšel v lednu 1605 v Madridu u královského knihkupce Francisca de Robles, druhý pak až o deset let později: to už byl ale bláznivý rytíř na cestě do celého světa: úspěch románu byl nesmírný, jen v roce 1605 vyšlo pět vydání, za Cervantesova života na tu dobu závratných 12 000 výtisků!

Prvním mistrem anglického jazyka je Geoffrey Chaucer (1340-1400), největší spisovatel své doby, v němž se jako v ohnisku spojily charakteristické rysy a tendence i literární ideály jeho věku. V jeho díle jsou prý zastoupeny prakticky všechny druhy středověké anglické literatury – dvorský román, fabliaux, vidění, satira, životy svatých a lyrika často v různých kombinacích. Není myslitelem a tvůrcem nějakého filozofického systému, je to dvořan, který píše, když má chuť psát, něco nedokončí, tvorba mu byla zálibou. Byl synem úspěšného obchodníka s vínem, vojančil ve Stoleté válce, byl tam zajat a vykoupen. Napsal pak krásný a většinou veršovaný cyklus komponovaného vyprávění poutníků, kteří jsou na cestě z Londýna ke hrobu sv. Tomáše Becketa: tyto Canterburské povídky, byť nedokončené, patří k nejskvělejším dílům evropského středověku a jejich autor se stal první skutečnou osobností v dějinách anglické literatury, který jako by předznamenával nadání Angličanů neztrácet svůj pověstný humor za žádných okolností.



Jonathan Swift (1667-1745) byl jedním z neoriginálnějších anglických spisovatelů: narodil se sice v irském Dublinu, ale anglickým rodičům. Ve své Pohádce o kádi, kterou někteří pokládají za jeho nejlepší dílo vůbec, si dělá švandu z různých církví a sekt i ze současných spisovatelů, svých kolegů. V Bitvě knih zase líčí komickou občanskou válku mezi knihami v anglické Královské knihovně. Napsal pak řadu pamfletů na aktuální otázky náboženství, politiky a literatury, kde stále přidává na hořkosti, ráznosti a někdy i hrubosti. Jeho nejoblíbenější a znovu a znovu vydávanou knihou jsou ovšem Gulliverovy cesty z roku 1726, politická satira o Anglii, morální satira o člověku; pojmy jako Gulliver, Lipliptáni se staly součástí humorného folklóru všech národů.



Skutečným miláčkem čtenářů je veliký anglický humorista Pelham Grenville Wodehouse (1881-1975), který napsal přes šedesát románů, šestnáct divadelních her a třicet muzikálů. Po první světové válce se sice usadil v Americe a přijal i americké státní občanství, jeho humor je však naprosto anglický, a zvláště jeho postava typického (pravda, poněkud zidealizovaného) butlera či komorníka Jeevese je skvělá.

Tak trochu anglickou specialitou jsou humorné knihy zabývající se z různých aspektů zvířaty a veselými příhodami kolem nich. I u nás získali velkou popularitu hlavně dva autoři. První z nich je James Herriot (1916-1995), který absolvoval vysokou školu veterinární v Glasgowě a provozoval od roku 1940 veterinární praxi v Thirsku v yorkshirském hrabství v severní Anglii s válečnou přestávkou, kdy sloužil u letectva. Z té veterinární praxe i vojenské služby vytěžil knížky plné laskavého a milého humoru. Skutečně zábavným, odpočinkovým čtením plným humoru i poznatků jsou knihy druhého z nich, prozaika a zoologa Geralda Durrella (1925-1998), narozeného v indickém Džánsédpuru, který strávil dětství na ostrově Korfu, v knize O mé rodině a jiné zvířeně vyznává, jak se tu v dětství stal fandou na zoologii a jak mu už tato vášeň zůstala na celý život. V dalších knihách líčí nejrůznější dobrodružství a veselé příhody na expedicích za zvířaty snad po celém světě, které i u nás došly obliby.

Jedním z největších humoristů secesní Ameriky byl William Sydney Porter (1862-1910), který přijal pseudonym O. Henry. Byl veselá kopa, pocházel ze Severní Kaloriny, byl synem lékaře, který se dal na pití, matka mu záhy zemřela a vychovala ho teta – učitelka. Pak prošel řadou zaměstnání, byl obchodním příručím, v osmnácti letech přijel ke známým v Texasu, kde už sláva Divokého Západu ale odumírala, usadil se v Austinu, byl zase příručím, pak trafikantem, účetním a nakonec pokladníkem banky, pod svým pravým jménem psal do časopisů a vydával humoristický týdeník, po roce toho musel nechat, protože svými články si kdekoho zneprátelil. Po obvinění ze zpronevěry uprchl do Hondurasu, kde se pohyboval ve špatné společnosti desperádů, vrátil se však okamžitě, když dostal zprávu, že jeho mladá manželka umírá na tuberkulózu. Žena zemřela a on byl odsouzen, po třech letech propuštěn, v roce 1902 se usadil v New Yorku, kde byl veliký hlad po humoru; znovu se oženil a napsal 278 povídek, vydaných celkem ve čtrnácti sbírkách. Zemřel na cirhózu jater, ke které přišel při horečnatém shánění námětů na povídky po hospodách.

Jan Neruda (1834-1891) byl nejen největším básníkem, ale i největším humoristou 19. století u nás v Čechách. Již na gymnáziu byl jeho učitelem Jan Pravoslav Koubek, maturoval na akademickém gymnáziu a absolvoval filozofickou fakultu v Praze. Byl redaktorem několika časopisů, posléze pak Národních listů, kam psal své slavné divadelní kritiky a fejetony a črty z cest: jeho značkou byl malý trojúhelníček. Ze školy víme, že nebyl příliš šťastný v láskách a že zůstal starým mládencem: neubralo mu to nikterak na jeho smyslu pro humor a pro satiru, která dovedla být pěkně břitká.

Bezkonkurenčně vůdčí autor českého humoru první čtvrtiny dvacátého století byl **Jaroslav Hašek** (1883-1923) a to nejen svou tvorbou, ale i svými kousky, které s partou kumpánů tropíval, a jež se po Praze vyprávěly – i zveličovaly. Hašek byl od mládí rozporuplnou postavou: byl štědrý i sobecký, pilný i zahálčivý, laskavý i hrubý, jak už bývá údělem velkých pivařů. Pravda je, že tento syn středoškolského profesora a génius českého humoru svou inteligenci a mimořádný talent doslova propil a sebe upil k smrti v mladém věku 40 let: můžeme mu to mít za zlé hlavně proto, že nedokončil 4. díl svého jedinečného velkého románu *Osudy dobrého vojáka Švejka*, který je, málo platné, největším humoristickým dílem české literatury, který se stal součástí světové literatury a nemálo světových autorů ovlivnil.

Na rozpacích budeme u **Karla Čapky** (1890-1938), největšího spisovatele své doby, který nejen napsal spousty humoristických povídek, fejetonů a causerií, ale dovedl i svá nesmírně závažná díla proteplit blesky svého neopakovatelného humoru. Žel, zlomen velkým zklamáním ze zhroucení ideálu masarykovské republiky v době Mnichova, odešel v plném rozkvětu svých tvůrčích sil o Vánocích 1938, zatímco jeho neméně nadaný bratr **Josef Čapek**, o tři roky starší, zahynul v koncentračním táboře Bergen-Belsen v dubnu 1945.

Stejně krutý osud jako bratry Čapky potkal velkého spisovatele **Vladislava Vančuru** (1891-1942, popraven nacisty), který do dějin českého humoru vedle velmi mnoha „vážných“ děl otiskl nezapomenutelným způsobem svou stopu především svým *Rozmarným létem*, ale i jinými, stejně rozmarnými povídkami, tajícími v sobě oslavu krásného českého jazyka.

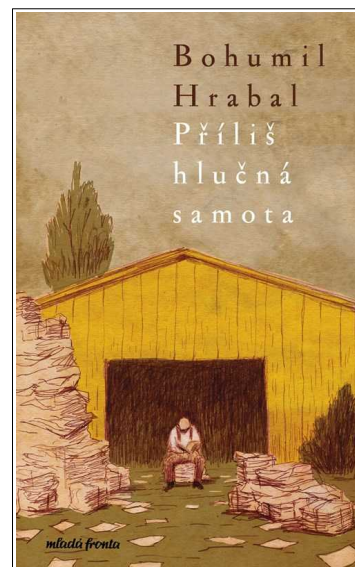
Dalším nezapomenutelným humoristou byl **Karel Poláček** (1892-1945) se svým osobitým stylem. Autor *Hostince u Kamenno stolu*, rodák z Rychnova nad Kněžnou, jehož život nebyl příliš šťastný: jeho maminka zemřela na tuberkulózu, když mu bylo sedm let, jeho bratr Arnošt zahynul ve vyhlazovacím táboře Treblinka, bratr Zdeněk v Rize a Milan pravděpodobně v Osvětimi. Poláček byl v terezínském ghettu a poslední zprávy o něm jsou z podzimu 1944, kdy byl převezen z Osvětimi do koncentračního tábora Hindenburg v Polsku. Podle svědků působil fyzicky zničený Poláček tiše a skromně, nicméně ještě s několika děvčaty secvičil na Vánoce veselý skeč. Z Hindenburgu byli vězňové vyhnáni na pochod smrti 19. 1. 1945 směrem k Hlivicí, kde pravděpodobně 21. 1. 1945 při selekci vězňů zemřel.

V Lidových novinách začínal **Jan Drda** (1915-1970), jehož prapůvodní humoristický talent se projevil v takových knížkách, jako je *Městečko na dlani*, *Putování Petra Sedmilháře* a v jeho komediích *Hrátky s čertem* a *Dalskabáty*.

Zdeněk Jirotka (1911-2003) projevil svůj zdravý a nenáročný humor a vtip v románech *Saturnin* a *Muž se psem*.



Dalším příjemným překvapením šedesátých let byl zralý debutant na poli humoristické, ale i vážně filozoficky vyznívající tvorby **Bohumil Hrabal** (1914-1997), brněnský rodák, jemuž se stala Praha a Nymbursko domovem. Neutěšené dětství, neúspěchy na gymnáziu, deprese, komplexy, přecitlivělost, to byly základní stavební kameny jeho pozvolna krystalizujícímu talentu. Vliv strýce Pepina, surrealismus, za války práce na dráze, pak doktorát práv, práce obchodního cestujícího, nasazení v Poldi Kladno, zakotvení v Libni – to jsou zdroje jeho inspirace. Píše povídky, jež budou včleněny do různých pábitelských sbírek. Střídá další zaměstnání – sběru papíru ve Spálené ulici, je kulisákem v libeňském divadle. V roce 1963 vycházejí povídky Perlička na dně a o rok později Pábitelé, krátce nato Taneční hodiny pro starší a pokročilé, Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet – práce poznamenané „skepsí asardonickým černým humorem“; pak v roce 1963 kniha a poté i film Ostře sledované vlaky, které se v režii J. Menzela staly senzací a byly oceněny v zámoří Oscarem. V 80. letech pak přišla Příliš hlučná samota – o baliči papíru Hant’ovi. Toto dílo bylo označeno zahraniční kritikou za jeden z dvaceti nejvýznamnějších literárních činů 20. století.



Někteří současní čeští autoři humorné literatury:

Jana Bernášková (21. února 1981, Krnov) je česká divadelní a filmová herečka a spisovatelka. V mládí se věnovala sborovému zpěvu a chodila do školního dramatického kroužku. Po dokončení základní školy se přihlásila na Janáčkovu konzervatoř v Ostravě. V šestnácti letech dostala v Divadle Petra Bezruče svou první roli ve hře Tajemná zahrada. O rok později získala v Národním divadle moravskoslezském nejprve stipendium a pak stálé angažmá, ve kterém zůstala šest let. Ve čtyřiaadvaceti letech se rozhodla odejít do Prahy. Zpočátku byla bez angažmá a pracovala jako servírka, uklízela a prodávala v obchodě. Pak dostala v Divadle na Vinohradech hlavní ženskou roli ve hře Král se baví a zároveň jí také režisér Dušan Klein nabídl roli kadeřnice Bety v televizním seriálu Ulice, díky níž se stala známou. Narodila se jí dcera a byla na mateřské. Po návratu z mateřské hrála v seriálu Vyprávěj a rovněž uspěla na castingu na hlavní ženskou roli ruského špiónážního filmu Bystroletov režiséra Valeri Nikolajeva, který zároveň hrál hlavní roli. Pět let žila s divadelním režisérem Davidem Drábkem, s nímž má dceru Justýnu. Od roku 2010 byl jejím partnerem scenárista seriálu Vyprávěj, Rudolf Merkner. V srpnu 2013 se jí narodilo druhé dítě, syn Theodor. V roce 2020 vydala svoji první knihu Jak přežít svého muže, která se stala i přes covidové opatření bestsellerem. Na podzim roku 2021 na román navázala druhou knihou Coura. Další kniha s názvem Koloušek jí vyšla v červnu 2023.



v naší knihovně: *Coura; Jak přežít svého muže*

Evžen Boček (6. října 1966, Kyjov) je český kastelán a spisovatel. Evžen Boček se narodil v roce 1966. Vystudoval Gymnázium v Kyjově a Masarykovu univerzitu v Brně. Jeden rok učil na Základní škole Červené domky v Hodoníně. Od roku 1992 pracuje jako kastelán milotického zámku spravovaného Národním památkovým ústavem. Svůj první román Deník kastelána vydal pod pseudonymem Jan Bittner. Druhý román Poslední aristokratka rozdělil do několika knih. V roce 2012 obdržel za román Poslední aristokratka Cenu Miloslava Švandrlíka. Sérii knih o aristokratce načetla jako audioknihy herečka Veronika Khek Kubařová. Podle prvního románu také Arnošt Goldflam napsal divadelní hru uváděnou od roku 2015 v pražském Divadle Na Jezerce s Annou Polívkovou v hlavní roli. Dne 24. října 2019 měl premiéru film podle románu. Režisérem je Jiří Vejdělek. Ve filmu Poslední aristokratka si Evžen Boček zahrál právníka.



v naší knihovně: *Aristokratka a vlna zločinnosti na zámku Kostka; Aristokratka na koni; Aristokratka pod palbou lásky; Aristokratka u královského dvora; Aristokratka ve varu; Poslední aristokratka*

Ivanka Devátá (27. listopadu 1935, Praha) je česká herečka a spisovatelka. Jejím otcem byl hudební skladatel a dirigent Antonín Devátý narozený ve Skutči 12. června 1903, matkou dcera významného skutečského továrníka. Dětství strávila v Brně, po maturitě na plzeňském gymnáziu absolvovala studium herectví na DAMU (1958) a nastoupila do angažmá v Realistickém divadle Zdeňka Nejedlého v Praze, kde působila až do svého odchodu do důchodu v roce 1991. Na své mateřské scéně ztvárnila řadu divadelních rolí domácího i klasického světového repertoáru, zpočátku dívčích, později charakterních i komediálních ženských postav překypujících temperamentem, výřečností a rázností. Její herecké umění využil rozhlas, film a televize. V roce 2012 získala Cenu Františka Filipovského za celoživotní mistrovství v dabingu. Po odchodu z divadla zahájila svou úspěšnou literární kariéru, do roku 2013 publikovala v několika vydáních 13 prozaických knih, čerpajících většinou z vlastních životních zážitků a divadelní praxe. Její povídky a fejetony nacházejí uplatnění v tisku i rozhlase.



v naší knihovně: *Co číhá za humny; Džungle v kuchyni; Jak jsem se zbláznila; Kde spí luftáci; Koukám a co nevidím; Koukám se okolo; Lázeňská kúra; Mezi nebem a peklem; Rodinný podnik; V oblaku desinfekce*



Eva Dolejšová (1968), bydlí se synem ve starobylém půdním bytě v Litoměřicích. Součástí jejich domácnosti jsou rovněž dva psi, kteří si zásadně lehají mezi dveře pokojů. Má tři vnoučata. Celý život pracuje jako knihovnice. Podaří-li se jí vyvléknout se z role maminky a babičky, ráda chodí s přáteli na výlety, do kina a do divadla, na výstavy. Nebo klidně i sama. A samozřejmě miluje čtení.

v naší knihovně: *Babičkou proti své vůli; Já a moji muži*

Patrik Hartl (10. září 1976, Olomouc) je český spisovatel a režisér. Vystudoval filmovou a televizní režii na pražské FAMU. Je kmenovým autorem a režisérem pražského divadla Studio DVA, pro které napsal a režíroval řadu divácky velmi úspěšných inscenací. Působí i v dalších divadlech – Divadlo Viola, Divadlo v Celetné. Jeho literární prvotinou byla v roce 2012 kniha *Prvok, Šampón, Tečka a Karel*, která se díky velkému zájmu čtenářů dočkala mnoha dotisků. Manželka Martina pracuje jako konzultantka v oblasti regionálního rozvoje. V roce 2006 se jim narodil syn Hynek a v roce 2017 dcera Aya.



v naší knihovně: *15 roků lásky; Okamžiky štěstí; Prvok, Šampón, Tečka a Karel*

Rudolf Havlík (24. února 1976, Sokolov) je český režisér, scenárista, spisovatel, blogger, výtvarník, grafik a podnikatel. Vystudoval Střední průmyslovou školu grafickou v Praze. Po studiu začal cestovat a psát internetový blog, který poté vydal knižně. V roce 2021 vydal román *Horkou jehlou*, který se věnuje tématu udržitelné módy. V roce 2014 přišel jeho filmový debut *Zejtara napořád*, který režíroval a napsal k němu scénář. V hlavních rolích se objevili Pavel Batěk a Vica Kerekes. O čtyři roky později napsal a režíroval romantickou komedii *Pohádky pro Emu*. Film pojednává o imigračním úředníkovi, který se dozvídá, že má dceru a její matka je v ohrožení života. Proto, aby mu dceru svěřili do péče, musí předstírat, že je ženatý. V hlavních rolích se objevili Ondřej Vetchý a Anna Geislerová. Se spisovatelkou Radkou Třeštíkovou spolupracoval na scénáři svých filmů *Po čem muži touží* a *Bábovky*. V roce 2022 měly premiéru dva jeho filmy: *Po čem muži touží 2* a *Prezidentka*, o rok později také film *Ostrov*. Kromě psaní knih, scénářů a režirování filmů se věnuje i grafice a navrhuje filmové plakáty, například k filmu *Šarlatán*.



v naší knihovně: *Ostrov; Prezidentka; Zítřejší je taky den*



Marta Kučíková je autorka bestsellerů o životě v Itálii. Blogerka desetiletí a vítězná Blogerka roku 2016. Dle typologie doktora Plzáka je typ hospodyně říznuté intelektuálkou, žijící s rodinou (český manžel a tři děti) v podhůří italských Dolomit, se srdeční slabostí pro rodnou Telč. Autorka laskavých a jemně vtipných postřehů z každodenního žití české ženy (a holky pro všechno) v zapadlém italském maloměstě.

v naší knihovně: *Italské dvojhubky; Italské jednohubky; Italské trojhubky*

Miroslav Macek (7. prosince 1944, Litomyšl) je český stomatolog, publicista, překladatel, politický komentátor, po sametové revoluci československý politik za Občanské fórum, později spoluzakladatel Občanské demokratické strany a její místopředseda, poslanec Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění a místopředseda federální vlády Jana Stráského – pověřený řízením ministerstva práce a sociálních věcí a federálního výboru pro životní prostředí. S první manželkou Alexandrou se rozešli v roce 2001. V dubnu 2001 se podruhé oženil, a to s Janou Blochovou, s níž se seznámil v roce 1991 v kanceláři ODS. Dne 20. května 2006 na sjezdu stomatologické komory fyzicky napadl ministra zdravotnictví Davida Ratha (ČSSD), který předtím prohlásil, že se Macek oženil se svou manželkou jen kvůli penězům. Za tento čin byl žalován a pražský vrchní soud rozhodl v únoru 2009, že je povinen se Rathovi omluvit a vyplatit mu odškodnění ve výši 100 000 korun. Manželství skončilo rozvodem v roce 2009. Mimo jiné glosuje politické dění na svých webových stránkách (blogu) „Viditelný Macek“ a jeho komentáře se často objevují i v různých českých denících. Po třetí se oženil s Petrou Hrochovou v roce 2015. Ve volném čase překládá z anglické literatury, v článcích na internetu i v tisku glosuje aktuální politické dění.



v naší knihovně: *Saturnin se představuje; Saturnin se vrací; Saturnin zasahuje*



Marcela Mlynářová (20. března 1948, Praha) se literární činnosti věnuje od roku 1999. Náměty čerpá ze svého, ne vždy lehkého, života.

v naší knihovně: *Asi nejsem ženská; Bez bontonu, bez konvencí; Dáma s prošlou zárukou; Dokud držím pohromadě; Důchodkyně nestřílejte; Dvakrát dole, jednou nahoře; Chalupářkou z donucení; I v blázinci se dá žít; Kdo nehřeší, nežije; Požitkářka; Rozcouraná duše; Samorostka; V padesáti na začátku; Z lodiček do holin; Zač je života loket; Zodpovědně lehkomyšlná; Život jako hobby*

Halina Pawlowská, rozená Kločuraková (21. března 1955, Praha), je česká spisovatelka, scenáristka, publicistka, vydavatelka a příležitostná herečka.



Narodila se v Praze jako jediná dcera ukrajinského emigračního básníka Vasila Kločuraka, přejmenovaného na Kločureka, který pocházel z Podkarpatské Rusi a byl bratrem politika Štefana Kločuraka, a středoškolské učitelky Herrové. Po Základní škole v Ječné ulici přestoupila na jazykovou základní školu v Ostrovní ulici a posléze na gymnázium, po kterém vystudovala scenáristiku a dramaturgii na FAMU. Je vdova, její manžel Zdeněk zemřel v roce 2013, a má dceru a syna. V roce 1988 začala pracovat v oblasti zábavy v Československé televizi, později se věnovala novinám a publicistice. V devadesátých letech moderovala TV pořady Zanzibar (cestopisný) a V žitě (později Žito) – týdeník složený ze společenských reportáží. Právě díky této zkušenosti byla zahraničním investorem vybrána za šéfredaktorku tehdy nově vzniklého společenského týdeníku Story, který vedla 7 let. Po sedmi letech Story opustila a založila vlastní časopis Šťastný Jim,

který vedla do roku 2005, kdy se časopisu přestalo dařit. Za svoji literární a jinou činnost obdržela řadu ocenění, například v roce 1994 Českého lva v kategorii Nejlepší scénář za film Díky za každé nové ráno

a dvakrát po sobě televizní ocenění TýTý – Pořad roku za talk-show Banánové rybičky, kterou Česká televize vysílala od roku 1999 do Vánoc 2007. V roce 2010 začala moderovat svoji novou talkshow s názvem Mamba show.

v naší knihovně: Ať zešílí láskou; Banánové rybičky; Dá-li pánbůh zdraví, i hříchy budou; Díky za každé nové ráno; Hroši nepláčou; Charakter mlčel a mluvilo tělo; Jak blbá, tak široká; Jak být šťastný; Ještě že nejsem papež; Když sob se ženou snídá; Milý Bene; Ó, jak ti závidím!; Pravda o mém muži; Proč jsem se neoběsila; Tři v háji; Záhada žlutých žabek; Zanzibar, aneb, První světový průvodce Haliny Pawlowské; Zeptej se mámy, aneb, 100 receptů, jak se dožít 100 let; Zoufalé ženy dělají zoufalé věci

Marie Rejfová (1976) pochází z Prahy, vyrůstala v Žatci, v Plzni studovala na Fakultě humanitních studií.



Nyní žije ve Varnsdorfu, kde pracuje jako učitelka v mateřské školce.

Psaní beletrie se věnuje od mládí. Po dvou fantasy románech pro mládež se zaměřila na sérii humorných detektivek se svéráznou učitelkou Josefínou Divíškovou, v níž naplno zúročila svůj talent odpozorovat a s patřičnou dávkou humoru popsat vztahy mezi obyčejnými lidmi, a zároveň dovedně zprostředkovat atmosféru současného maloměsta. Vedle toho je autorkou souboru brilantních arabesk Povídky smíchovské, které jsou přiznanou poctou Janu Nerudovi a Jakubu Arbesovi.

v naší knihovně: Kdo jinému jámu kopá; Kdo maže, ten jede; Když se vosy vyrojí; Kočka myši nenechá; Komu straší ve věži

Michael Třeštík (18. září 1947, Praha) je český prozaik, architekt, publicista, vydavatel a dokumentarista.



Je ženatý s režisérkou dokumentárních filmů Helenou Třeštíkovou. Jeho otcem byl klavírní virtuos, skladatel a hudební kritik Vladimír Třeštík, matkou byla profesorka Libuše Třeštíková. Po ukončení střední školy studoval architekturu na Stavební fakultě ČVUT v Praze a poté pracoval v Pražském projektovém ústavu. Při zaměstnání absolvoval postgraduální studium stavební fyziky na ČVUT. Od roku 1979 pracoval jako specialista na urbanistickou akustiku na ministerstvu výstavby a techniky. Po roce 1989 začal spolupracovat s týdeníkem Tvorba, později se stal šéfredaktorem týdeníku Kmen, který přeměnil na týdeník Tvar. V roce 1990 inicioval vznik nakladatelství a agentury Kdo je kdo a v roce 1992 nakladatelství Modrý jezdec. Spolu se svou ženou stál u zrodu nadace pro podporu filmové dokumentaristiky Člověk a čas a byl spoluautorem základního projektu této nadace Přelom tisíciletí. Od roku 1994 se věnoval produkci dokumentárních filmů své ženy Heleny Třeštíkové. Jeho synem je fotograf Tomáš Třeštík a dcerou je producentka Hana Třeštíková.

v naší knihovně: Aspoň jsem to zkusil; Hodně jsem nikde; Chceš-li rozesmát pánaboha; Jen aby, řekla moje žena; Ledaže se spletu

Michal Viewegh (31. března 1962, Praha) je český spisovatel a publicista. Je držitelem prestižní Ceny Jiřího Orteny z roku 1993 a je nejprodávanějším českým spisovatelem, s více než milionem výtisků.



Vieweghova matka Slávka je právnička, otec Josef byl inženýr-chemik. Roku 1968 se rodina přestěhovala do Sázavy, kde byl Josef Viewegh zaměstnán jako technolog ve sklárnách a později se stal starostou. V roce 1980 Michal maturoval na gymnáziu v Benešově. Nedokončil studium ekonomie na VŠE, ale vystudoval češtinu a pedagogiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde studium dokončil roku 1988. Již od začátku svého studia v roce 1983 publikoval povídky v Mladé frontě. Po dokončení vysoké školy se krátce věnoval vystudovanému oboru, učil na Základní škole v Praze 5 – Zbraslavi, ale už v roce 1993 učitelské povolání opustil. Stal se na dva roky redaktorem v nakladatelství Český spisovatel, pak definitivně spisovatelem z povolání. Kromě románů je i autorem literárních parodií (Nápady laskavého čtenáře, 1993).

V roce 1993 mu byla udělena prestižní Cena Jiřího Orteny. Dne 10. prosince 2012 u něj došlo k disekci aorty, ležel v IKEM, jeho stav byl stabilizován. Poté se rehabilitoval na klinice Malvazinky. Uvádí, že trpí melancholií a výpadky paměti. Tato událost mu pomohla si uvědomit relativitu některých problémů: „Dívám se do zahrady a najednou se vnitřně zklidním a připomenu si, že 90 % lidí s prasklou aortou nepřežije.

Už nesleduju kritiku, bulvár ani politiku. Nenakupuju, nic nesháním.“ Michal Viewegh má dva bratry. Byl dvakrát ženatý, nejdřív s Jaroslavou roz. Mackovou do roku 1996, později si v roce 2002 vzal Veroniku, roz. Kodýtkovou. Má tři dcery. V roce 2015 se rozvedl.

v naší knihovně: *Báječná léta pod psa; Báječná léta s Klausem; Biomanžel; Muž a žena; Na dvou židlích; Nápady laskavého čtenáře; Názory na vraždu; Nové nápady laskavého čtenáře; Román pro muže; Švédské stoly, aneb, Jací jsme; Účastníci zájezdu*

Narození v listopadu

František Kotleta, vlastním jménem Leoš Kyša (4. listopad 1979) je český spisovatel, vysokoškolský pedagog, bývalý novinář a jedna z výrazných postav Českého klubu skeptiků Sisyfos. Je také moderátorem podcastu *Jadrná věda* zaměřeného na popularizaci vědeckých témat s hosty z řad vědců a publicistů. Jako autor se pod pseudonymem František Kotleta věnuje akční sci-fi a fantasy literatuře.



V roce 2002 absolvoval obor sociální politika – sociální práce na Slezské univerzitě v Opavě (titul Bc.). Jako novinář začínal jako redaktor v Opavském inzertu a posléze působil v dalších médiích, např. v denících *Právo* a *Hospodářské noviny* či v časopisech *Instinkt* a *Týden*. Od roku 2017 je spisovatelem na volné noze. Externě působí na Slezské univerzitě v rámci oboru Multimediální techniky a vyučuje na katedře literární tvorby na pražské soukromé Vysoké škole kreativní komunikace. Od roku 2020 vydává sérii *Legie*, psanou společně s Kristýnou Sněgoňovou. Dle plánu autorů má být tato space opera dvanáctidílná, přičemž v roce 2023 vyšel již 8. díl s názvem *Operace Petragun*.

v naší knihovně: *Legie 1.-3.*

Albert Camus [albér kami] (7. listopad 1913 – 4. leden 1960) byl francouzský filozof, spisovatel a publicista. Bývá uváděn jako jeden z čelných představitelů existencialismu, přestože taková označení systematicky odmítal. Stejně tak si nepřál, aby byl pokládán za filozofa, avšak pozdější filozofické myšlení výrazně ovlivnil.



Pocházel z francouzsko-španělského manželství. Narodil se v Mondovi (v Alžírsku, které bylo tehdy francouzskou kolonií), kde po otcově smrti na Marně vyrůstal v chudinské čtvrti. Zážitky z dětství později ovlivnily i jeho politické názory a vytvořily z něho zarytého antikolonialistu a odpůrce rasismu. V Alžíru Camus vystudoval filosofii a klasické literatury. Mezi léty 1928 a 1930 byl brankářem za juniorský tým klubu *Racing Universitaire d'Alger*. I tato zkušenost ovlivnila jeho budoucí dílo. Obdivoval týmového ducha, který s sebou hra fotbalu nese. Srovnával fotbal s lidskou existencí, smrtelností a osobní identitou. Roku 1934 se stal členem komunistické strany, kterou o rok později pro názorové neshody opustil, až do roku 1938 vystřídal několik zaměstnání, teprve roku 1938 se začal věnovat literatuře – stal se novinářem. Po vypuknutí 2. světové války se dobrovolně přihlásil do armády, avšak nebyl přijat kvůli tuberkulóze. Jeho novinářská činnost vedla roku 1940 k jeho vyhoštění z Alžíru, Camus odjel do Paříže, kde se zapojil do protifašistického hnutí (hnutí odporu). V průběhu 2. světové války se věnoval především divadlu. Během 2. světové války publikoval v ilegálním časopise *Combat*. Kolem roku 1950 začal být velmi aktivní v otázkách francouzské koloniální politiky v Alžírsku, kdy se stal jejím nesmiřitelným kritikem. Roku 1957 mu byla udělena Nobelova cena za literaturu za „dílo vrhající nové světlo na problémy, kterým dnes musí čelit naše lidské svědomí“. Zemřel při autonehodě ve městě Villeblevin, když jel společně se svým nakladatelem Michelem Gallimardem. Camus původně nechtěl jet autem, o čemž svědčí lístek na vlak, který byl nalezen v jeho kapse. O jeho smrti kolují různé konspirační teorie. Spisovatel Giovanni Catelli vytvořil na základě jednoho úryvku v deníku spisovatele Jana Zábrany teorii, že byl Camus ve skutečnosti zavražděn sovětskou tajnou službou KGB na příkaz ministra zahraničí Dmitrije Šepilova. Albert Camus se ve svých dílech soustředil na problematiku odcizenosti a vzpoury, často se u něj objevuje téma strachu ze samoty. Jeho díla jsou reakcí na ztrátu tradičních hodnot a přesvědčení o nesmyslnosti a absurdnosti života.

v naší knihovně: *Cizinec; Mor*



Petra Dvořáková (12. listopad 1977) je česká spisovatelka a scenáristka. Vystudovala střední zdravotnickou školu a pracovala jako zdravotní sestra. Dálkově poté vystudovala filozofii na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

V mládí trpěla anorexií, o čemž napsala autobiografickou knihu *Já jsem hlad*. Spolupracuje s Českou televizí, píše např. scénáře k dětskému pořadu *Planeta YÓ*. Žila v Lavičkách u Velkého Meziříčí, nyní bydlí ve Znojmě, má syny Dominika a Vítku.

v naší knihovně: *Dědina; Flouk a Lila; Chirurg; Já jsem hlad; Julie mezi slovy; Sítě; Vrány; Zahrada*

Jozef Karika (15. listopad 1978), je slovenský experimentální spisovatel a publicista.



Vystudoval historii a filozofii na Univerzitě Mateje Bela v Banské Bystrici, do povědomí se dostal v roce 2000 jako autor internetových stránek *Garden of Magick* a častý příspěvatel do diskusního fóra portálu *Ritual.cz* (pod přezdívkou „Raistlin“) a následně se díky svým prvním dvěma knihám o magii – *Slovanská magie*, *Zóny stínu* – stal uznávaným a diskutovaným autorem v této oblasti. Poté však postupně ukončil své na magii zaměřené aktivity (například semináře) a začal se věnovat obecné publicistice a psaní beletrie. Pracoval jako historik v muzeu, televizní redaktor, vedoucí marketingového a grantového oddělení v samosprávě a jako mluvčí města Ružomberku. Do beletristického světa vstoupil svými hororovými povídkami, přičemž povídka *Dedičstvo zeme* se umístila na 3. místě *Ceny Fantázie 2008* a povídka *Samota* na 1. místě *Ceny Béla 2009* a na 3. místě *Ceny Fantázie 2009*. Tyto povídky také vyšly v příslušných antologiích. V roce 2010 mu v nakladatelství Ikar vyšla kniha *V tieni mafie*, jež se stala bestsellerem, téměř dva měsíce byla druhou nejprodávanější knihou na Slovensku (po novince Dana Browna) a nejprodávanější knihou slovenského autora. Tento drsný román z mafiánského prostředí se šokující otevřeností popisuje bezohledné mafiánské praktiky od výpalnictví, natáčení pornografie, obchodu s bílým masem až po korupci rozežírající státní a samosprávné struktury.

v naší knihovně: *Strach; Trhlina*

Christopher Paolini (17. listopad 1983) je americký spisovatel, autor knih *Eragon*, *Eldest*, *Brisingr*, *Inheritance* a *Poutník*, *čarodějnice a červ*. Tyto knihy jsou součástí, až na *Poutník, čarodějnice a červ*, který na tuto tetralogii navazuje, *Odkazu Dračích jezdců*, ale je brán jako jiný titul.



Narodil se v listopadu roku 1983 v Jižní Kalifornii. Mimo několik let strávených na Aljašce, žil se svými rodiči, mladší sestrou Angelou, kočkou a kokršpanělem v Montaně. K tvorbě ho inspirovala místní příroda a půvab zdejších měst. V této době psal krátké příběhy a rád navštěvoval knihovnu, kde četl knihy žánru fantasy. Když psal, rád se nechával inspirovat vážnou hudbou. Poslouchal například Beethovena nebo Wagnera. Svoji první verzi *Eragona* napsal v patnácti letech. Nikdy ji nechtěl publikovat; psal pro radost. Všechny postavy si vymýšlel, kromě čarodějnice Angely, ve které najdete jeho sestru. Po několika letech tuto první verzi upravil a dal přečíst rodině. Všichni byli z díla nadšeni. Poté sjednotil grafickou úpravu knihy

a navrhl i mapu, která se objevila ve vydání knihy. Spoustu času mu trvalo vytvořit na počítači obrázek oka dračice *Safiry*.

v naší knihovně: *Brisingr; Eldest; Eragon; Inheritance*

Margaret Atwood (18. listopad 1939) je kanadská spisovatelka, básnířka, literární kritička a feministická a sociální aktivistka. Je jednou z nejvíce ceněných autorek beletrie současné doby; za její literární dílo se jí dostalo mezinárodního uznání. Mezi lety 1984 až 1986 byla prezidentkou PEN klubu.



Margaret Atwoodová se narodila v kanadském hlavním městě Ottawě jako druhá ze tří dětí Margarety Dorothy (rozené Killam), bývalé odbornice na výživu, a Carla Edmunda Atwooda, entomologa. Díky otcovu povolání strávila Atwoodová velkou část svého dětství v divočině severního Québecu, ale také v Ottawě, Sault Ste. Marie a Torontu. Až do svých 11 let nenavštěvovala denní školu. Stala se vášnivou čtenářkou beletrie, kapesních knih nakladatelství Dell, pohádek bratří Grimmů, kanadských příběhů o zvířatech a komiksů. V roce 1957 odmaturovala na střední škole v Leaside v Torontu. Atwoodová začala psát již ve svých šesti letech. Od šestnácti let toužila věnovat se psaní profesionálně. Po ukončení střední školy roku 1957 proto začala studovat na Victoria University na University of Toronto. V roce 1961 ukončila svoje studium s bakalářským titulem z anglického

jazyka (její hlavní předmět), z filozofie a francouzštiny. V roce 1961 poté, co získala vyznamenání E. J. Pratta za svou soukromě vydanou básnickou sbírku *Double Persephone*, začala studovat na harvardské Radcliffe College za podpory nadace Woodrowa Willsona. Následující rok zde Atwoodová získala magisterský titul a pokračovala dvouletým doktorandským studiem na Harvardově univerzitě, ale nedokončila jej, protože nedopsala svou dizertační práci. Poté učila na University of British Columbia (1965), na Sir George Williams University (dnešní Concordia University) v Montrealu (1967-68), na University of Alberta (1969-79), na York University v Torontu (1971-72) a na New York University. Mezi lety 1984-1986 byla prezidentkou mezinárodního PEN klubu. V letech 2000 a 2008 byla hostem Pražského festivalu spisovatelů. V roce 2003 produkční společnost Shaftesbury Films zfilmovala 6 povídek Atwoodové s názvem *The Atwood Stories* (Příběhy Atwoodové). Za román *Příběh služebnice* získala vůbec první cenu Arthur C. Clarke Award za nejlepší vědeckofantastický (science fiction) román publikovaný ve Spojeném království.

v naší knihovně: *Loupení jehňátek*



Ruta Sepetys (19. listopad 1967) je americká spisovatelka s litevskými kořeny po svém otci.

Získala bakalářský titul na Internacional Finance na Hillsdale Colledge. Mezitím studovala i Centre d'études Européennes ve francouzském Toulon a na ICN v Nancy.

v naší knihovně: *MLčící fontány; V šedých tónech*

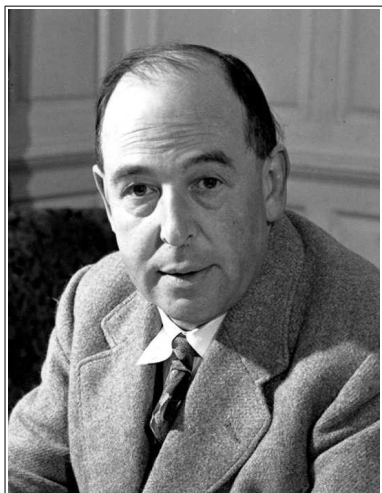
Stefan Ahnhem (24. listopad 1966) je švédský televizní scenárista a tvůrce krimi thrillerů. Podílel se např. na scénáři švédské filmové série Wallander a dnes je znám pro úspěšnou knižní ságu Fabian Risk, se kterou debutoval roku 2014 úvodní *Obětí bez tváře*.



Narodil se ve Stockholmu, kde také dodnes žije s manželkou a čtyřmi dětmi. Podle svých slov už dosáhl vrcholu scenáristiky, a proto se začal věnovat psaní. Jeho prozatím pětidílná detektivní série se brzy stala bestsellerem a autor jí dle svých slov zůstane věrný, „dokud ho hlavní hrdina Fabian Risk neunaví“. A čtenáře severské krimi prostě baví.

v naší knihovně: *Devátý hrob; Motiv X; Oběť bez tváře; Osmnáct pod nulou; Poslední hřebík, X způsobů smrti*

Clive Staples Lewis (29. listopad 1898 – 22. listopad 1963), známý jako **C. S. Lewis** nebo pod přezdívkou „Jack“, byl původem irský spisovatel, jeden z nejúspěšnějších autorů moderní britské historie. Je známý díky svému dílu z oblastí středověké literatury, křesťanské apologetiky, literární kritiky a beletrie. Jeho v současnosti nejznámějším dílem je série knih *Letopisy Narnie*.



V pozdějším období života se oženil s americkou spisovatelkou Joy Greshamovou, která o čtyři roky později, ve věku 45 let, zemřela na rakovinu kosti. Lewisova díla byla přeložena do více než 30 jazyků včetně češtiny a každý rok se jich prodalo více než milion výtisků. Knih ze série *Letopisy Narnie* se dosud prodalo více než 100 milionů výtisků. Některá Lewisova díla byla zpracována jako divadelní nebo filmové adaptace, z nichž nejvýznamnější je filmové zpracování *Lva, čarodějnice a skříně* z produkce The Walt Disney Company, které bylo uvedeno v roce 2005.

Z jeho křesťanských děl dosáhly velkého úspěchu a celosvětové popularity např. *Rady zkušeného d'ábla*, které byly přeloženy do desítek jazyků

(včetně češtiny) a v současnosti se pracuje na jejich převedení na filmové plátno, či kniha *K jádru křesťanství*. Je považován za jednoho z nejvýznamnějších křesťanských laických apologetů 20. století.

Clive Staples Lewis se narodil v Belfastu v Irsku (dnes hlavní město Severního Irsku) jako syn advokáta Alberta Jamese Lewise, jehož otec přišel do Irsku z Walesu, a Flory Augusty Lewisové, dcery irského anglikánského pastora. Měl staršího bratra Warrena Hamiltona Lewise. Když mu byly čtyři roky, začal si krátce poté, co jeho psa jménem Jacksie srazil vůz, říkat Jacksie. Zpočátku nereagoval na žádné jiné jméno, ale později přijal jméno Jacks, ze kterého se potom stal Jack – jméno, pod kterým ho znali jeho přátelé a rodina po celý zbytek jeho života. Když mu bylo šest let, jeho rodina se přestěhovala do „Little Lee“, domu, který jeho otec postavil pro svou ženu ve čtvrti Strandtown na východě Belfastu. Zpočátku byl vyučován soukromými učiteli a roku 1908, téhož roku, kdy zemřela jeho matka, potom nastoupil do školy Wynyard School ve Watfordu v Hertfordshire. Jeho bratr tam začal chodit už o tři roky dříve. Nedlouho poté byla škola zrušena kvůli nízkému počtu žáků. Ředitel Robert „Oldie“ Capron byl poté umístěn do ústavu pro duševně choré. V knize *Zaskočen radostí* Lewis později tuto školu nazval „Belsen“ (koncentrační tábor v Německu). Životopisec Alan Jacobs se domnívá, že atmosféra na Wynyard School představovala pro Lewise velké trauma a způsobila u něj rozvoj „mírně sadomasochistických představ“. Po zavření Wynyardu studoval Lewis na Campbell College ve východní části Belfastu, 1 míli od domova, ale ze školy brzy odešel kvůli dýchacím potížím. V důsledku své nemoci odjel do lázeňského města Malvern ve Worcestershire, kde chodil do přípravné školy (soukromá střední škola, která má žáka připravit ke studiu na vysoké škole) Cherbourg House (v Lewisově autobiografii označované jako „Charters“). V září 1913 nastoupil na Malvern College, kde zůstal do následujícího června. V této době, ve svých 15 letech, opustil křesťanskou víru z dětství, stal se ateistou a zabýval se mytologií a okultismem. Jako chlapec byl Lewis fascinován antropomorfními zvířaty. Zamiloval si příběhy Beatrix Potterové a často sám psal a ilustroval příběhy o zvířatech. Společně se svým bratrem vytvořil svět zvaný Boxen, obývaný a ovládaný zvířaty. Lewis velmi rád četl, a protože dům jeho otce byl plný knih, měl pocit, že najít knihu, kterou ještě nečetl, je stejně snadné jako najít stéblo trávy. Jako dospívající byl fascinován severskými písněmi a legendami, které nacházel v islandských ságách. Tyto legendy zesílily touhu, kterou měl v sobě a kterou později nazval „radostí“. Měl také stále raději přírodu. Její krása mu připomínala severské příběhy a severské příběhy mu připomínaly krásu přírody. V roce 1916 získal stipendium na oxfordské University College a následujícího roku narukoval do britské armády a stal se důstojníkem třetího praporu somersetské lehké pěchoty. Na frontu ve francouzském údolí řeky Somme dorazil v den svých 19. narozenin a zažil zde zákopovou válku. Dne 15. dubna 1918 byl Lewis raněn v bitvě u Arrasu a během zotavování trpěl depresi, částečně kvůli stesku po domově v Irsku. Po zotavení byl v říjnu převelen do Andoveru v Anglii. V prosinci roku 1918 byl propuštěn a brzy se vrátil ke svým studiím. Lewis získal nejlepší hodnocení ze zkoušky Honour Moderations (řecké a latinské literatury) v roce 1920, nejlepší hodnocení ze zkoušky z Greats (filozofie a dějin starověku) v roce 1922 a nejlepší hodnocení ze zkoušky z anglického jazyka v roce 1923. Počátkem června 1961 začaly Lewise sužovat zdravotní problémy a byl mu diagnostikován zánět ledvin, který vyústil v otravu krve. Kvůli své nemoci zameškal podzimní semestr v Cambridgi, jeho zdravotní stav se však v roce 1962 začal postupně zlepšovat a v dubnu se vrátil na univerzitu. Lewisův zdravotní stav se nadále zlepšoval a podle slov svého přítele George Sayera byl Lewis na jaře roku 1963 zcela zdravý. 15. července 1963 však onemocněl a byl převezen do nemocnice. Dalšího dne v 5 hodin ráno utrpěl infarkt a upadl do

bezvědomí. O den později ve 2 hodiny odpoledne se nečekaně probal. Po propuštění z nemocnice se Lewis vrátil do Kilns, jeho zdravotní stav mu však nedovolil pracovat. Z tohoto důvodu v srpnu rezignoval na svou pozici v Cambridgi. Lewisův stav se nadále zhoršoval a v polovině listopadu mu lékaři diagnostikovali konečnou fázi selhání ledvin. 22. listopadu 1963 v 17:30 Lewis zkolaboval ve své ložnici a o pět minut později zemřel, přesně týden před svými nedožitými 65. narozeninami. Je pohřben na hřbitově Holy Trinity Church v Headingtonu v Oxfordu. Zprávy o jeho smrti v médiích byly téměř úplně zastíněny informacemi o vraždě amerického prezidenta J. F. Kennedyho, ke které došlo téhož dne, stejně jako k úmrtí Aldouse Huxleyho, autora knihy Konec civilizace.

v naší knihovně: *Čarodějův synovec; Kůň a jeho chlapec; Lev, čarodějnice a skříň; Plavba Jitřního poutníka; Poslední bitva; Princ Kaspián; Stříbrná židle*

Lucy Maud Montgomery (30. listopad 1874 – 24. duben 1942) byla kanadská spisovatelka.



Narodila se v Cliftonu (dnešní New London) na Ostrově prince Edwarda v Kanadě. Její rodiče byli Hugh John Montgomery a Clara Woolner Macneill. Když byly Lucy Maud necelé dva roky, zemřela její matka na tuberkulózu a její otec se rozhodl, že se přestěhuje do západní Kanady, kde se později znovu oženil. Maud (jak jí říkali její přátelé a rodina) zůstala na farmě usvých prarodičů na ostrově prince Edvarda v Cavendishi. Coby jediné dítě v domě starých prarodičů hledala zábavu jak ve své fantazii a představivosti, tak i v knížkách a přírodě, ale především v psaní. V devíti letech začala psát poezii a vedla si deník. Ve školním roce 1893-1894 studovala na Prince of Wales College a získala učitelskou licenci. Když potom v roce 1898 učila na škole v Lower Bedeque, zemřel náhle její dědeček. Maud se hned vrátila do Cavendishe, aby se starala o svoji babičku, která by jinak jejich dům opustila. Nechtěla tam být sama. Zůstala v domě s babičkou celých 13 let, kromě několika měsíců v letech 1901-1902, kdy pracovala jako korektorka pro The Daily Echo v Halifaxu. Během pobytu v Cavendishi

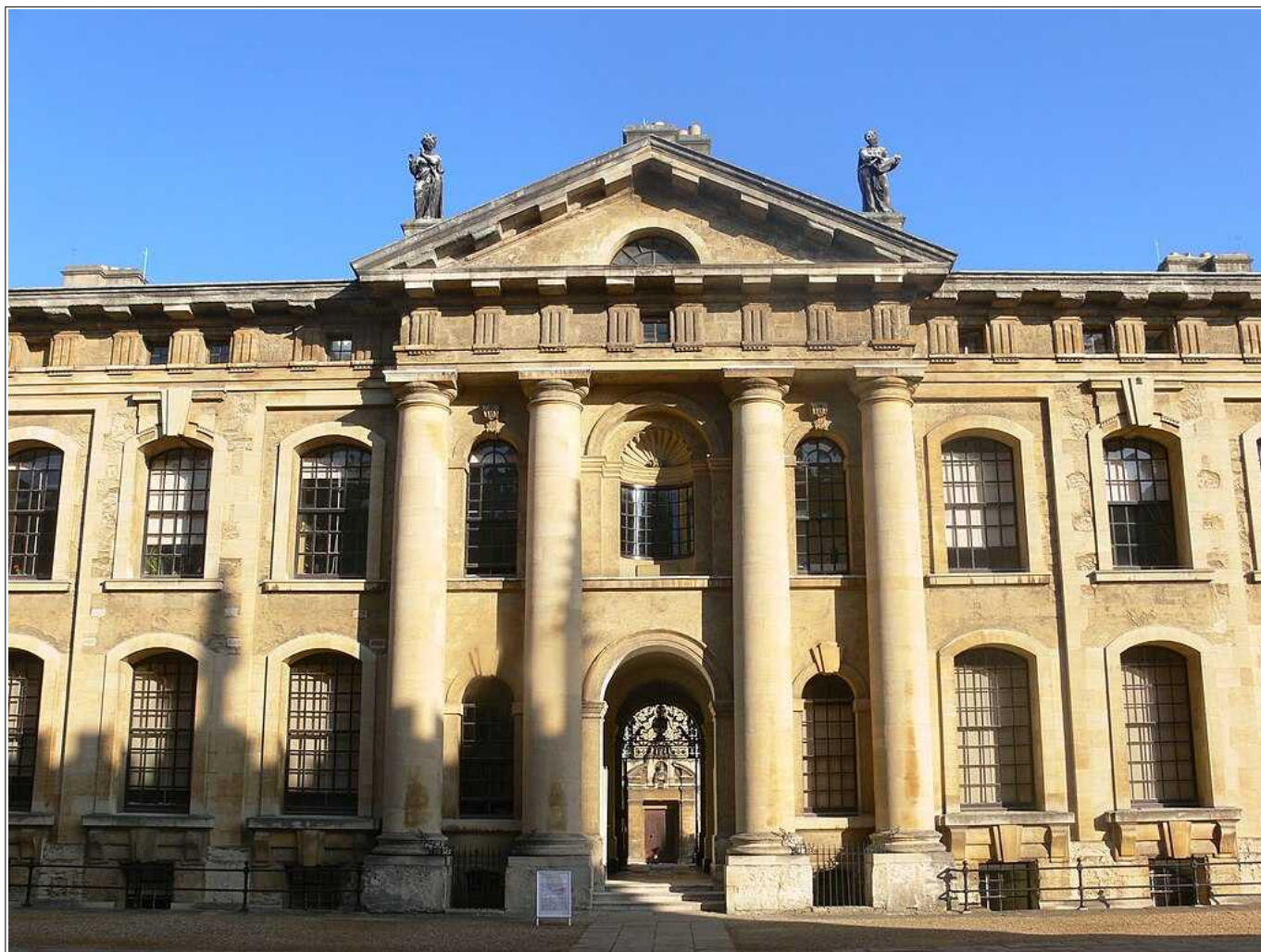
spisovatelka psala a tvořila. V roce 1905 napsala Maud svoji první knihu Anna ze Zeleného domu a poslala ji do mnoha vydavatelství. Když ji ale všude odmítli, uložila svůj rukopis do krabice a zapomněla na něj. Pak ho znovu našla v roce 1907 a to už měla větší štěstí. Našel se vydavatel, který se rozhodnul pro to, aby Anna Shirleyová spatřila světlo světa v knižní podobě. Tak se o rok později, 1908, i stalo. Když v roce 1911 zemřela Maud její babička, ona se vdala za reverenda Ewena Macdonalda, se kterým byla tajně zasnoubená od roku 1906. Přestěhovali se do Leaskdale (v Ontariu), kde se později narodily jejich tři děti – Chester (1912), Hugh (narodil se mrtvý v roce 1914) a Stuart (1915) – a Maud tu napsala většinu svých knih. Po svatbě už nikdy na Ostrově prince Edwarda nežila. Vracela se tam už jen na návštěvu. Proslavila tento kousek země svými krásnými příběhy, které se tam všechny – kromě jednoho – odehrávaly. Spisovatelka zemřela v Torontu a její tělo bylo uloženo na hřbitově v Cavendish.

v naší knihovně: *Anna ze Zeleného domu; Cesta za velkým snem; Splněný sen*



Listopadové události

8. listopad 1602 – při Oxfordské univerzitě byla otevřena Bodleyova knihovna



Bodleyova knihovna (anglicky Bodleian Library, latinsky Bibliotheca Bodleiana) je hlavní studijní knihovnou Oxfordské univerzity. Patří k nejstarším knihovnám v Evropě a ve Velké Británii je druhá největší po Britské knihovně.

Knihovna nese jméno po svém mecenáši a znovuzakladateli, anglickém diplomatovi a učenci siru Thomasi Bodleyovi (2. 3. 1545 – 28. 1. 1613).

První účelově založenou knihovnu nechal v Oxfordu zřídit ve 14. století worcesterský biskup Thomas Cobham. Její inventář se pomalu rozrůstal, ale když jí v letech 1435 a 1437 bratr krále Jindřicha V., vévoda Humphrey z Gloucesteru, daroval velkou sbírku rukopisů, přestal prostor, který jí byl vymezen v univerzitním kostele P. Marie, stačit. Vhodné místo se nakonec roku 1488 našlo v budově zvané Divinity School. Tyto prostory se dodnes nazývají Knihovna vévody Humphreyho.

Koncem 16. století prodělávala knihovna období úpadku. Muselo být dokonce prodáno i veškeré její zařízení, přičemž z původních knih darovaných vévodou Humphreym zbyly jen tři. Teprve v roce 1598 začala knihovna zásluhou Thomase Bodleyho, bývalého člena Mertonské koleje Oxfordské univerzity, vzkvétat. Knihovna vévody Humphreyho byla nově zařízena a Thomas Bodley jí daroval značné množství svých vlastních knih, aby mohla opět začít fungovat. Knihovna byla oficiálně znovuotevřena 8. listopadu 1602, pod názvem Bodleyova knihovna.

Knihovna se velmi rychle rozrůstala, takže již v letech 1610-1612 a poté opět 1634-1637 musela být rozšířena.

V dnešní době opatruje ve svých sbírkách kolem 11 milionů knih a jiných objektů uložených na 187 kilometrech regálů, o něž se stará přes 400 zaměstnanců. Kromě toho uchovává též velmi cenné sbírky památek z dob starověkého Orientu, dále středověké rukopisy a prvotisky.

20. listopad 1952 – začal monstrproces se Slánským a jeho „spikleneckým centrem“

27. listopad 1952 – vynesením jedenácti rozsudků smrti a tří doživotních trestů skončil zinscenovaný soudní proces s tzv. vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským

Proces se Slánským, znám pod delším úředním názvem Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským, byl vykonstruovaný politický proces, konaný na nátlak Stalina roku 1952. Bylo vynesenáno 11 rozsudků smrti a tři rozsudky doživotí. Hlavním obviněným byl Rudolf Slánský. Proces probíhal od 20. listopadu do 27. listopadu 1952.

obžalovaní			
jméno	rok narození	funkce	rozsudek
Rudolf Slánský	1901	generální tajemník KSČ	trest smrti
Vladimír Clementis	1902	ministr zahraničních věcí	trest smrti
Otto Fischl	1902	náměstek ministra financí	trest smrti
Josef Frank	1909	zástupce generálního tajemníka KSČ	trest smrti
Ludvík Frejka	1904	přednosta národohospodářského odboru Kanceláře prezidenta republiky	trest smrti
Bedřich Geminder	1901	vedoucí mezinárodního oddělení ÚV KSČ	trest smrti
Vavro Hajdů	1913	náměstek ministra zahraničních věcí	doživotí
Eugen Löbl	1907	náměstek ministra zahraničního obchodu	doživotí
Artur London	1915	náměstek ministra zahraničních věcí	doživotí
Rudolf Margolius	1913	náměstek ministra zahraničního obchodu	trest smrti
Bedřich Reicin	1911	náměstek ministra národní obrany	trest smrti
André Simone	1895	redaktor Rudého práva	trest smrti
Otto Šling	1912	vedoucí tajemník krajského výboru KSČ v Brně	trest smrti
Karel Šváb	1904	náměstek ministra národní bezpečnosti	trest smrti

Proces byl zkonstruován na výstrahu a varování všem komunistickým státům proti odchýlkám od sovětské politiky. Stalin chtěl zabránit odcizení dalších lidově demokratických států, jako se podařilo Titovi v Jugoslávii. K procesu došlo za podpory maďarských komunistů, kteří poukazovali na to, že odsouzení v procesu s László Rajkem (září 1949) měli kontakty s československými komunisty.

Aby byl efekt výstrahy co nejsilnější, byli vybráni členové KSČ z nejvyšších stranických míst. Když Sovětský svaz ztratil možnost ovlivnit politiku Izraele skrz levicové hnutí po volbách v lednu 1949, sovětská politika zaujala proarabské stanovisko a byla zahájena antisemitská propagandistická kampaň. Tento postoj také později ovlivnil výběr obžalovaných v procesu se Slánským.

První zatčený, Eugen Löbl, náměstek ministra zahraničního obchodu, byl uvězněn a vyslýchán už na podzim 1949. V říjnu 1950 následoval brněnský tajemník KSČ Otto Šling. Zatýkání pokračovalo v roce 1951, v lednu byl zatčen ministr zahraničních věcí Vladimír Clementis a jeho náměstek Artur London, v únoru Karel Šváb, náměstek ministra národní bezpečnosti. Pozice Rudolfa Slánského v rámci strany byla dlouho zdánlivě bezpečná a ještě v červenci 1951 byly s velkou pompou a oficiálními poctami slavěny jeho 50. narozeniny. Záhy poté však Slánský začal být uvnitř nejužšího stranického vedení vystavován útokům pro nedostatečnou bdělost a nedůsledný postup v boji proti vnitřnímu nepříteli, počátkem září byl pak po vynucené sebekritice zbaven funkce generálního tajemníka (která byla oficiálně zrušena) a instalován na podřadnější místo vicepremiéra.



11. listopadu 1951 přijel do Prahy inkognito Stalinův blízký spolupracovník Anastáz Mikojan s pokynem od Stalina, aby byl Slánský neprodleně zatčen. Klement Gottwald, pod sovětskou hrozbou, že sám bude do spiknutí vtažen, dal v listopadu 1951 souhlas k zatčení svého přítele Slánského, generálního tajemníka ÚV KSČ. Sověští poradci s pomocí Státní bezpečnosti zahrnuli do „spiknutí“ škálu osobností: od stalinistů Švába a Reicina, přes umírněné komunisty Clementise a Franka, až po neangažující se profesionální experty, jako byli Margolius a Frejka, a nakonec i Slánského, který byl jistou dobu za přípravu procesů zodpovědný.

Po měsících fyzického nátlaku a nekonečných výslechů se obžalovaní poprvé sešli u Státního soudu, jehož přelíčení se konalo v hlavní pražské soudní síni na Pankráci. Soud se konal od 20. do 27. listopadu 1952. Hlavním prokurátorem byl Josef Urválek. Byli obviněni ze špionáže, trockismu, titoismu, spiknutí proti republice a záškodnictví, a byli popsáni jako nepřátelé československého lidu a sionističtí, buržoazně nacionalističtí zrádci. Jedenáct ze čtrnácti obžalovaných bylo označeno jako osoby židovského původu. Clementis byl Slovák, Šváb a Frank Češi bez židovských kořenů. Všichni obžalovaní se museli naučit na zpaměť své výpovědi, které jim byly napsány jejich vyšetřovateli, a než nastalo hlavní soudní líčení, byli z nich několikrát zkoušeni. Proces měl v Československu velký ohlas; rozsudky podporovalo přes 8500 petičí a většina z nich žádala smrt pro všechny obžalované.

Jedenáct obviněných bylo odsouzeno k trestu smrti, tři dostali doživotí – což byl (za hranicemi SSSR) nejvyšší počet takto tvrdých trestů, udělených v jediném procesu. O vině a trestu se rozhodlo na ÚV KSČ a v Moskvě – ne u soudu. Gottwald odmítl odsouzené omilostnit, poprava se konala uprostřed noci na 3. prosince 1952 v Pankrácké věznici. Popel odsouzených byl rozmetán příslušníky StB kdesi za Prahou.



Kromě vynesených trestů smrti měly všechny stranické čistky i své „vedlejší“ oběti. V rámci Procesu se Slánským zemřel například za nevyjasněných okolností Ing. Svatopluk Rada, baňský profesionál a vládní zmocněnec pro strategickou těžbu uranové rudy. Ekonomicky a společensky byly poškozeny manželky a děti odsouzených osob. Mezi další účastníky v procesu, později obviněni z podobných příčin, patřili také politici Mordechaj Oren a Šimon Ornstein.

Ve zprávě z osmého (závěrečného) dne procesu byl patrně poprvé použitý básníkem Ivanem Skálou slogan „Psovi psí smrt!“.

Podle dostupné literatury je autorství mylně připisováno i jiným umělcům (Ivanu Olbrachtovi, Marii Pujmanové). Olbrachtovi nejspíše proto, že ze soudního líčení psal rovněž reportáže do Rudého práva, autorství Pujmanové nelze doložit. („Psovi psí smrt“, ruský *собаке собачья смерть*, je jinak staré ruské pořekadlo, zmiňované v literatuře už roku 1833; tento výrok údajně vyslovil též car Mikuláš I., když se roku 1841 dověděl o smrti básníka Lermontova.)

V roce 1963 byli všichni obžalovaní stranicky i soudně tajně rehabilitováni. Teprve v roce 1968 byla československá veřejnost o těchto skutečnostech podrobněji informována. Prezident Ludvík Svoboda udělil 30. dubna 1968 některým odsouzeným řád či vyznamenání.

15. března 2018 bylo v prostorách bývalého Výzkumného ústavu kovů – VÚK Panenské Břežany a. s. v likvidaci v Panenských Břežanech insolvenčním správcem ve spolupráci s historikem Petrem Blažkem a režisérem Martinem Vadasem nalezeno 20 skladových beden s filmovým materiálem. Jedná se o záznam procesu se Slánským, který zde byl patrně ukryt brzy po sametové revoluci a o jehož existenci se pouze spekovalo. Materiály převzal Národní filmový archiv, později je musel předat Národnímu archivu.

Část archivů byla využita pro dokument „KDO JINĚMU JÁMU Rudolf Slánský“ scenáristy a režiséra Martina Vadase (2020). „Le Procès – Prague 1952“, francouzský dokumentární film režisérky Ruth Zylberman pro ARTE France & Pernel Media měl světovou premiéru 18. ledna 2022 na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů FIPADOC v Biarritzu. Nový film byl založen na filmových a zvukových materiálech, nalezených v Panenských Břežanech. Režisérka vypráví proces prostřednictvím potomků tří odsouzených: dcery a vnuka Rudolfa Slánského, syna a vnučky Rudolfa Margolia, oba po procesu popravených, a tří dětí Artura Londona, odsouzeného na doživotí.

Regionální osobnosti – listopad

Ignác Amerling – malíř, portrétista, restaurátor



27.11.1837 (Staňkov) – 01.09.1912 (Domažlice)

místa působení: Domažlice, Horšovský Týn, Chodsko

Žák malíře Josefa Mathausera. Narodil se ve Staňkově v čp. 56 do rodiny chalupníka, jehož rod pocházel z Klatov. Amerling neměl akademické vzdělání v oboru (pro nedostatek finančních prostředků nedokončil akademická studia), ale svým nadáním a pílí se vypracoval mezi výrazné regionální umělce. Několik obrazů od Ignáce Amerlinga vlastní domažlické a klatovské muzeum. Jeho výmalba se dlouho zachovala v kapli sv. Anny nad Vavříneckou roklí v Domažlicích, do doby než byl svatostánek vypálen vojáky. Malíř byl také autorem řady obrazů na plechu ve výklencích božích muk např. na rozcestí do Stráže a Nevolic, u Dmouta v blízkosti dávného popraviště, u Pasečnice a jinde. V arciděkanském kostele v Domažlicích lze nad skleněným basreliéfem spatřit jeho nástrovní malbu, ve Kdyni je autorem výmalby hlavního sálu synagogy. V kostelech ve Staňkově a v Bezdě-

kově u Klatov je autorem obrazů na hlavních oltářích. Amerling se z rodného Staňkova přestěhoval do Domažlic, kde zemřel. V otcových šlápějích šel jeho syn Josef, který se také věnoval malířskému řemeslu.

Josef Marass – kanovník, vikář, kněz, spisovatel, školní inspektor

08.11.1820 (Horšovský Týn) – 1904 (Horšovský Týn)

místa působení: Horšovský Týn, Semněvice, Domažlice

Kněz a spisovatel se narodil 8. listopadu 1820 v Horšovském Týně, kde také v roce 1904 zemřel. Navštěvoval gymnázium v Plzni, bohosloví studoval na univerzitě v Praze a na teologické fakultě v Českých Budějovicích, kde byl 8. srpna 1844 vysvěcen na kněze. Kaplanem byl v Semněvicích a ve svém rodném městě. Fara mu byla přidělena 18. února 1861 v Semněvicích, u svých farníků byl velmi oblíben. Z venkovského faráře se postupně stal osobním děkanem, okresním vikářem a čestným kanovníkem. V roce 1869 byl jmenován okresním školním inspektorem pro německé školy ve správních okresech Horšovský Týn a Domažlice. V této funkci působil 16 let. Na odpočinek do Horšovského Týna odešel až v roce 1904. Od roku 1866 byl činný také jako spisovatel. Psal do kalendářů pro město i venkov různá vyprávění a národohospodářské nebo etnografické články. Vlastním nákladem vydal brožury: „Katolický nedělní svátek“ a „Vážné slovo o německém školním spolku od katolického kněze“. Za veřejně prospěšnou činnost byl vyznamenán zlatým Záslužným křížem s korunou a Řádem Františka Josefa rytířské skupiny.

Heřman Mensa – malíř, kulturní pracovník, dudák, ředitel osvětové besedy

12.11.1926 (Kdyně) – 05.01.1975 (Osvračín)

místa působení: Horšovský Týn, Holýšov, Osvračín

Akademický malíř. Působil v Okresním domě osvěty v Horšovském Týně a jako kulturní pracovník v Holýšově. Autor nástěnných fresek. Na nádvoří holýšovské továrny SVA vytvořil fresku znázorňující exekuci mladých italských vězňů, kteří byli popraveni koncem 2. světové války (na jaře 1945). Další freska je na Základní škole ve Staňkově – u bývalého pivovaru. Pro osvračínské občany vytvořil fresku na místním hřbitově v urnovém háji. Na osvračínském hřbitově je též pochován.



František Damas Veřtát – administrátor, rektor, kněz, duchovní

24.11.1918 (Tábor) – 08.04.1993 (Tábor)

místa působení: Domažlice, Horšovský Týn, Milavče, Štítary, Tábor

Ordinován 5. července 1944 v Brně, na začátku 50. let internován komunisty v rámci „Akce K“ zaměřené na likvidaci klášterů a mužských řeholních řádů. Po uvolnění z internace působil na řadě míst Domažlicka, například ve Štítarech. V letech 1977 až 1978 byl činný jako administrátor v Horšovském Týně, od 1. února 1978 do 30. září 1991 v téže funkci v Domažlicích. Zde se mu povedlo zajistit rekonstrukci fasády a střechy arciděkanského kostela. Opraveny byly také stropní fresky na jeho klenbách. V září roku 1991 odchází do poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Táboře. Otomar Hana uvádí datum narození 28. listopadu, ostatní zdroje 24. listopadu 1918.

Virginie Zischka – regionální politička, učitelka, překladatelka, ošetřovatelka, vysídlenec
17.11.1876 (České Budějovice) – 1955 (Lohr am Main – Německo)

místo působení: Horšovský Týn

Narodila se v Českých Budějovicích jako druhá dcera vrchního inspektora státních drah Celestýna Schnaydera a jeho manželky Marie Kláry, rozené uherské šlechtičny Kis-Nagy. O několik let později se rodina přestěhovala do tehdy rakouského přístavního města Terstu, kde vychodila smíšenou německo-italskou měšťanskou školu. Vystudovala učitelský ústav ve Vídni. Kantorské povolání však dlouho nevykonávala, neboť se v roce 1897 provdala za horšovskotýnského učitele a pozdějšího školního inspektora Franze Zischku a podle tehdejších zákonů jako vdaná žena nesměla učit. Paní Virginie byla na svou dobu ženou velmi vzdělanou a emancipovanou. Ovládala pět jazyků, hru na několik hudebních nástrojů, překládala z francouzštiny a italštiny a byla členkou Spolku za práva žen v Rakousku. Po příchodu do Horšovského Týna se s chutí zapojila do veřejného i politického dění. Stala se členkou místních spolků a kongregací a spoluzakladatelkou a první předsedkyní Sociálně-demokratické strany ve městě. Až do roku 1924 za tuto stranu zasedala v zastupitelstvu a radě města. V době 1. světové války pracovala jako dobrovolná sestra Červeného kříže v místním vojenské lazaretu (rohový dům na Husově náměstí, dnes prodejna železářství). Za tuto obětavou, nezištnou činnost obdržela v roce 1917 rakouský válečný kříž. Roku 1933 ovdověla a vzdala se veškerého politického života. Po dobu existence tzv. Sudet byla pro své demokratické názory vedena v seznamech policie jako osoba „Říši nespolehlivá“. Přes tyto skutečnosti byla v roce 1946 odsunuta do Bavorska, kde dožila svůj dlouhý a zajímavý život.

Regionální události – listopad



Návštěva prezidenta Václava Havla v Domažlicích – Domažlice, 07.11.1991

První československý prezident zvolený po pádu totalitního komunistického režimu navštívil Domažlice a okolí dne 7. listopadu 1991. Během nabitého programu položil Václav Havel pamětní věnec u pomníku spisovatele Jindřicha Šimona Baara na Výchledech, následoval slavnostní oběd na Vavřínečku a beseda s občany. Dle vlastních slov to byla jeho vůbec první návštěva chodské metropole v životě. Některé dobové prameny uvádějí chybné datum návštěvy 17. listopadu 1991.

Odhalení busty spisovatele Karla Jaromíra Erbena – Domažlice, 21.11.1970

Bustu spisovatele, básníka a historika Karla Jaromíra Erbena nalezneme na náměstí Míru, v podloubí domu čp. 136. Upomíná na Erbenovy studijní pobyty, které v regionu podnikl ve čtyřicátých a šedesátých letech 19. století a při kterých studoval městský archiv a navštívil chodské vesnice. Zejména ho zajímaly lidové pohádky, jazyk a kroje. Autorem bronzové podobizny na mramorovém podstavci je akademický sochař Karel Kuneš, odhalena byla přesně v den stého výročí úmrtí této významné osobnosti českého národního obrození.



Odhalení pamětní desky III. odboji v Domažlicích – Domažlice, 14.11.2003

Také v Domažlicích nalezneme hmotnou připomínku obětí komunistické perzekuce. Zdejší pamětní desku pronásledovaným odhalili v listopadu roku 2003 předseda okresní pobočky Konfederace politických vězňů Josef Touš, předseda okresního výboru PTP Jiří Hezký a starosta Domažlic Jan Látko. Slavnostní akt odhalení proběhl v zahradě Chodského hradu za účasti řady významných osobností společenského života.

Odhalení pamětní desky MUDr. Josefu Pelnářovi – Domažlice, 13.11.1982

V domažlické Spálené ulici, na průčelí domu čp. 163, nalezneme bronzovou pamětní desku věnovanou místnímu rodákovi a lékaři-internistovi, prof. MUDr. Josefu Pelnářovi. V roce 1921 se stal přednostou pražské interní kliniky, o 11 let později byl jmenován čestným občanem Domažlic. Na jeho počest mu byla 13. listopadu 1982 (několik dní před 110. výročím narození) odhalena na zmiňovaném domě pamětní deska s textem: „V tomto domě prožil své mládí lékař, internista – akademik Josef Pelnář 1872-1964.“ Autorem díla je akademický sochař Karel Kuneš ml., který se v Domažlicích narodil a je zde i pohřben.



Josef Pelnář (16. listopadu 1872, Domažlice – 29. října 1964, Praha) byl český lékař, jeden ze zakladatelů českého vnitřního lékařství. Vytvořil vědeckou školu, ze které vzešla řada významných českých internistů. Josef Pelnář se narodil v rodině obuvnického mistra Tomáše Pelnáře a jeho ženy Barbory. Vystudoval domažlické gymnázium a poté pokračoval ve studiu na lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Zde jej nejvíce inspirovaly osobnosti profesora vnitřního lékařství Josefa Thomayera a patologa Jaroslava Hlavy. Na II. lékařské klinice začal pracovat už v době studia, které ukončil roku 1897. Poté zde pokračoval jako externista. Prošel také ústavem patologické anatomie, posádkovou nemocnicí na Pohořelci nebo patologickým ústavem prof. Obrzuta ve Lvově. V letech 1901-1902 byl asistentem na Kuffnerově psychiatrické klinice, poté pět let na Thomayerově klinice. V roce 1905 se habilitoval pro patologii a internu. Podnikl studijní cesty do řady evropských zemí. Od roku 1907 pracoval jako soukromý odborný lékař.

Roku 1912 byl jmenován mimořádným profesorem odborné patologie a terapie nemocí vnitřních, o pět let později skutečným mimořádným profesorem. Za 1. světové války jako štábní lékař pracoval v Srbsku, poté velel vojenské nemocnici v Celje a italském Terstu. V roce 1920 získal titul řádného profesora. O rok později se stal přednostou II. interní kliniky Lékařské fakulty UK v Praze. V roce 1939 byl nuceně penzionován. Na kliniku však docházel po zbytek života tak dlouho, dokud mu to zdraví dovolilo. Z prvního manželství s Libuší Hübnerovou, dcerou domažlického továrníka Emanuela Hübnera, měl tři syny, Josefa (1908-2000), Jiřího a Přemysla (1914-2009). Po smrti manželky se znovu oženil s Růžnou Boettingerovou, rozenou Ottovou, vdovou po malíři Hugo Boettingerovi. Zemřel roku 1964 a byl pohřben na Vyšehradském hřbitově.

Odhalení pomníku sochaři Jakubu Roytovi – Domažlice, 13.11.1938

Slavnost se udála v neděli dopoledne a pomník byl umístěn do parku před dnešní základní školou v Komenského ulici. Busta na pomníku je dílem sochaře Václava Amorta. Odlita byla v Anýžových dílnách v Praze. Žulový pylon pochází od kamenického mistra Josefa Štěpánka z Havlovic a základy byly vyzděny místním stavitelem Aloisem Procházkou. Na bronzové desce je nápis: „Zdejší rodák, žák národních škol Jakub Royt, akademický sochař, který v jeho umělecké dráze nad jiné nadaný 1860-1890. Památník věnovala sestra Marie.“ Slavnost zahájil jménem místní osvětové komise JUDr. Svatopluk Čech. Slavnostní projev přednesl dr. Jindřich Čadík, profesor Karlovy univerzity a ředitel plzeňského muzea. Zástupce domažlické radnice, radní ing. B. Šafránek převzal pomník do opatrování a péče města Domažlic.

Pomník talentovaného, předčasně zemřelého sochaře Jakuba Royta iniciovala a v plné výši financovala jeho sestra Marie Wallnerová po svém návratu z USA, kde několik let žila. Nechala jej zhotovit již v březnu 1935, nejspíš však jen do fáze modelu pro odlití. Staré paní s celou akcí pomáhal agilní správce muzea stavitel Alois Procházka. Díky němu si zřízení pomníku vzalo za své muzejní kuratorium, které se obrátilo na vedení města s žádostí o jeho umístění při kostele U Svatých. 8. listopadu 1935 však pro něj městská rada určila stávající místo „v parčíku proti chlapecké škole“. Samotná realizace se však protáhla až do závěru roku 1938. Město muselo dané místo nejdříve upravit, zejména posunout cestu a zrušit hydrant, což jsou poměrně komplikované správní úkony.



První zvonění domažlických zvonů po útlumu během 2. světové války – Domažlice, 28.11.1945

V důsledku nařízení protektorátní vlády č. 414/1941 Sb., které přikazovalo odevzdání kostelních zvonů pro válečnou výrobu, došlo i v Domažlicích k jejich sejmutí. Spuštění proběhlo v březnu a dubnu roku 1942 s výjimkou největšího zvonu arciděkanského kostela, zvaného Zikmund. Ten nemohl být sejmut z důvodu vysoké hmotnosti. Aby nemohl sloužit pro vyzvánění, tak mu bylo odebráno srdce. Po skončení 2. světové války se podařilo některé zvony nalézt v německých skladištích. Dne 28. listopadu roku 1945 pak proběhlo první poválečné zvonění z kostelní věže domažlického arciděkanského chrámu.



Slavnostní otevření nového evangelického sborového domu – Domažlice, 29.11.2008

Pro stavbu nového objektu sborového domu Českobratrské církve evangelické byla v Domažlicích vybrána plocha nad Hanovým parkem. K položení základního kamene došlo dne 14. dubna 2007 v odpoledních hodinách, stavební práce započaly v létě stejného roku. Slavnostní otevření sborového domu se konalo dne 29. listopadu 2008 za účasti řady významných hostů z řad evangelické církve i domažlické veřejnosti.

Vznik prvního sboru Českobratrské církve evangelické v Domažlicích – Domažlice, 22.11.1923

Ke dni 22. listopadu roku 1923 se vztahuje vznik samostatného sboru Českobratrské církve evangelické v Domažlicích. Prvním farářem se stal Jaroslav Dobiáš, na post prvního kurátora nastoupil Stanislav Růžek. V době svého založení měl sbor na Domažlicku tři tisíce členů a aktivně se zapojoval do kulturního a společenského života v regionu.

Zábor Chodska nacisty – Chodsko, 24.11.1938

Několik týdnů po Mnichovské dohodě mělo dojít také na zábor části Chodska nacisty. Do poslední chvíle byl tento záměr udržován českými úřady v tajnosti, teprve úřední zpráva ze dne 21. listopadu 1938 hovořila o chystaném zabrání obcí Klenčí, Starý Postřekov, Nový Postřekov (Díly), Trhanov, Chodov, Pec, Česká Kubice, Babylon a osad Hamry, Pila a Pelechy. Členem delimitační komise vyměřující hranice budoucího Československa byl za českou stranu pplk. Josef Sucharda, který se později zapojil do odboje. Deklarované území bylo Německem obsazeno o tři dny později – 24. listopadu 1938. V zabrané oblasti Chodska žilo přes 5000 Čechů a jen okolo 360 obyvatel německé národnosti, ta zde tedy tvořila jen 7 % obyvatelstva. Odtržení zmiňovaných chodských vesnic velmi ovlivnilo i některé obce mimo zábor – například město Domažlice přišlo o 90 % svého lesního majetku.

autor: Václav Volfík, Postřekov

Po nástupu Hitlera k moci v roce 1933 se dosud mírová politika Německa vůči Československu změnila. 24. dubna 1938 vyhlásil vůdce Sudetoněmecké strany Konrad Henlein v Karlových Varech program žádající autonomii Sudet. Postupně docházelo k provokacím a soustředování německého vojska u našich hranic. Proto ministerstvo národní obrany vyhlásilo 20. května 1938 částečnou mobilizaci. 3. června téhož roku se na Hrádku u pomníku J. S. Koziny konala velká manifestace k podpoře Československé armády. Účastnil se jí předseda vlády Hodža a ministr národní obrany Machník. Byli tam i žáci okolních škol. Nás z Postřekova vedl učitel Jakub Cvačka. Přítomné uvítal starosta Postřekova Šimon Knopf (Kodrnáč). Účastníci prohlašovali, že vojsko a lid naší zem společně ubrání. 29. září byla podepsána Mnichovská dohoda a Hitler se stal pánem nad osudem Československa. Prezident Dr. Edvard Beneš 5. října abdikoval a odletěl do Anglie. V průběhu měsíce října byly obsazeny Sudety včetně naší sousední obce Mlýnec. Počátkem listopadu se na Domažlicku objevila zpráva, že několik vesnic Horního Chodska má být včleněno do Říše. Chodové vyslali do Prahy deputaci, aby zjistili pravdu. Skupina byla hned po příjezdu do Prahy pod kontrolou policie a zadržena v košířské sokolovně. Bylo vybráno několik mluvčích a ti byli odvezeni již k novému předsedovi vlády – generálu Surovému. Ten ale zapřel, že by Chodům hrozilo nějaké nebezpečí. Sotva se však deputace vrátila z Prahy, vyhlásil hejtman v Domažlicích, že obce Postřekov, Díly, Klenčí, Trhanov, Chodov, Babylon, Pec a Česká Kubice budou postoupeny Německu. Kolem 1 500 Chodů včetně Postřekovských vytáhlo do Domažlic a požadovalo na místní posádce zbraně, aby se bránili tomuto bezpráví. Hejtman i zástupci armády měli od vlády nařízeno jakýmkoli provokacím proti Němcům zabránit a nikdo lidem zábor osmi vesnic nezdůvodnil. Později vešlo ve známost, že na záboru měla podíl praprapravnučka Stadionů, hraběnka Schönbornová, která žila v Bavorsku a žádala, aby její bývalé panství Trhanov bylo přičleněno k Německu. Také henleinovci z Horšovského Týna se dožadovali, aby železniční

trať vedoucí z Furthu im Wald přes české vesnice do Poběžovic a dále do Sudet byla zabráná.



Snímek z 24. 11. 1938 zachycuje zábor na Hadrovci.

Zábor Postřekova (a postupně dalších osmi vesnic) se uskutečnil 24. listopadu 1938 v devět hodin, kdy do obce přijela obrněná vozidla plná ozbrojených příslušníků Wehrmachtu. Českoslovenští vojáci ještě v noci Postřekov opustili. Němce však čekala prázdná návěs. Nás, žáky obecné školy, poslal řídicí učitel Bozděch domů. Starosta Šimon Knopf a dva členové zastupitelstva čekali příchod Němců v úřední místnosti u Kodrnáčů. Kolem desáté hodiny se dostavil německý důstojník se dvěma mlýneckými občany a oznámil starostovi, že je obec zabráná. Na 4. prosince byly vyhlášeny volby do Říšského sněmu. Hlasovací lístek měl jen dva kroužky „ANO“ a „NE“. Výsledkem v Postřekově bylo 98 procent „NE“. Poté byli čeští členové volební komise vykážáni z volební místnosti a po „správném“ sečtení hlasů německými komisari bylo oznámeno, že 99 procent občanů dalo hlas Hitlerovi. Tím byla ves přičleněna k Velkoněmecké říši a naším okresním městem se stal Waldmünchen (Lesní Mnichov). Změny začaly i ve škole. Od školního roku 1939 začala výuka němčiny. Úřady postupně české učitele propouštěly a dosazovaly německé. Od roku 1942 se vyučovalo pouze v jazyce německém. Učitel Jan Čáp v Postřekově zůstal. Pro styky s vojenskými zajatci, nasazenými ve Mlýnci na zemědělské práce, byl 9. září 1944 zatčen a při pokusu o útěk německým četníkem smrtelně postřelen. Druhý den zemřel v domažlické nemocnici. V nebezpečí před okupací byly i pomník J. Š. Baara na Výhledech a jeho muzeum v Klenčí. Němci, kteří žili v okolních vesnicích zřizovaných německou šlechtou Lamingeny a Stadiony, znali protiněmecké názory J. Š. Baara uvedené v jeho literárních pracích, a proto byly činěny kroky k záchraně pomníku i muzejních sbírek. Sbírký z Baarova muzea byly 22. listopadu 1938 převezeny na zámek do Lužan, který patřil České akademii věd. Bronzovou sochu J. Š. Baara vojáci domažlické posádky sejmuli z pylonu a 23. listopadu uložili do Muzea Chodska, kde zůstala až do roku 1947, kdy byl nový pomník opět slavnostně odhalen. O tom, že obavy o tyto památky byly oprávněné, svědčí skutečnost, že pylon pomníku, který zůstal na Výhledech opuštěn, byl 8. září 1940 Němci rozstřílen a rozbité kvádry použity do základů budované mlékárny v Lesním Mnichově. Šest a půl roku trvala okupace Horního Chodska. Řada odvážných občanů odešla do zahraničí bojovat proti okupantům, další se zapojili do boje v ilegality.

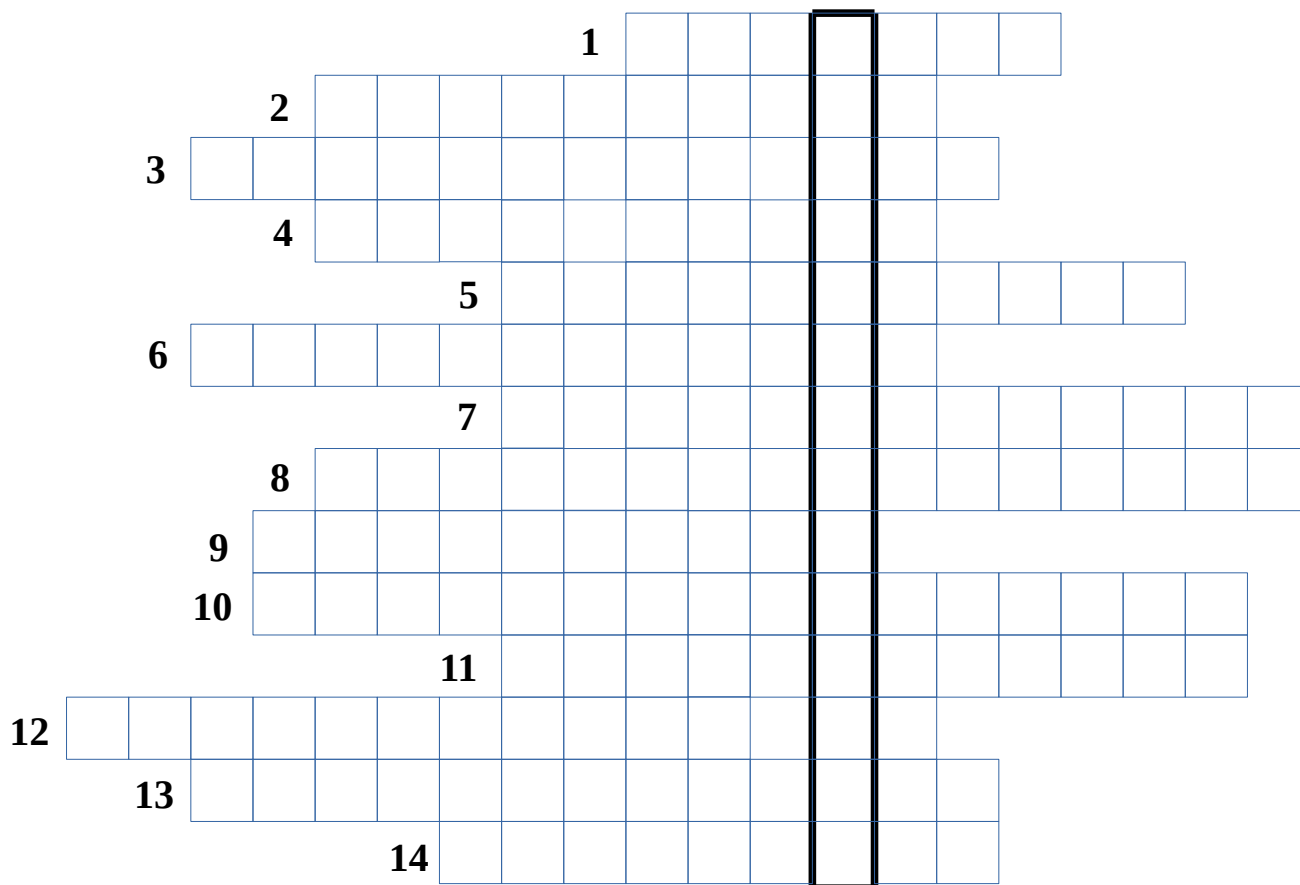
Zahájení činnosti domažlické hudební školy – Domažlice, 01.11.1952

V budově, ve které se nyní v Domažlicích nachází zdravotnická škola, zahájila dne 1. listopadu roku 1952 činnost hudební škola. Prvním ředitelem byl jmenován hudebník a hudební pedagog Jaromír Jindřich, na začátku úvodního školního roku na škole působili tři učitelé a přes šedesát žáků. O tři roky později dostává zařízení k dispozici 10 místností v prvním patře augustiniánského kláštera, kde sídlí škola dodnes.

Křížovka – poznáte české autory humorných románů?

Do křížovky doplňte jméno a příjmení spisovatele na obrázku a vyjde vám tajenka.

V hospodě se svěřuje jeden pivař druhému:
 „Já mám strašně rád detektivky, ale často nemůžu přijít na to, kdo je vrah.“
 „Z toho si nic nedělej, kamaráde,“ uklidňuje ho druhý chlápek,
 „abych řekl pravdu, tak jsem na tom úplně stejně jako ty.“
 První na něj zoufale pohlédne: „No jo, ale já ty (dokončení v tajence) !”



Nabídka knih k vypůjčení v naší knihovně



Jedna z pěti - Dagmar Digma Čechová

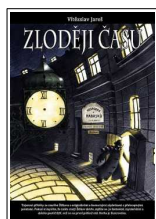
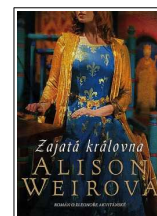
Může být něco horšího než se na oslavě svých čtyřicátin dozvědět, že váš manžel má milenku? Může. Edita se o tom přesvědčí, když zjistí, že dotyčnou musí být jedna z jejích nejlepších kamarádek. Podvádí ji tedy hned dva blízcí lidé a jí nezbývá než vypátrat, komu může věřit a před kým by se měla mít na pozoru.

- pro ženy, 253 stran

Zajatá královna - Alison Weir

Román o Eleonoře Akvitánské. Píše se rok 1152 a krásná třicetiletá žena s nepočtým ozbrojeným doprovodem ujíždí s větrem o závod po území dnešní Francie směrem na jih. Nechává za sebou korunu, dvě malé dcerky a rozpadlé manželství s francouzským králem Ludvíkem VII., který připomínal spíš mnicha než světského panovníka...

- historický román, 471 stran



Zloději času - Vítězslav Jareš

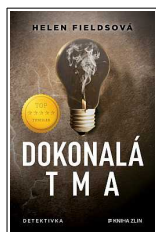
Tajemné příběhy ze starého Žižkova s originálními a humornými zápletkami s překvapivými pointami. Pokud si myslíte, že znáte starý Žižkov dobře, mýlíte se. Je fantaskní, mysteriózní a daleko poetičtější, než se na první pohled zdá. Tyto příběhy „Vonkovky“ navazují na tradici českých satirických povídek plných sarkasmů, černého humoru a originálních příběhů.

- povídky, 255 stran

Cesta do blikajícího pekla - Šárka Medková

Na první pohled pracovitá úřednice a vzorná matka. A na ten druhý? Román s autobiografickými prvky o ženě, která propadla závislosti na automatech. Do Mileny byste to nikdy neřekli. Když po práci vyzvedává svého syna v kostýmku bankovní úřednice nebo když vaří večeri... Přemýšlí přitom jen nad záminkou, jak zmizet z domu.

- román, 146 stran



Dokonalá tma - Helen Fields

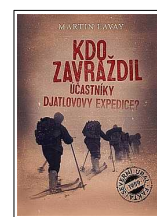
Člověk jako kus masa. Šestý případ Luca Callanacha a Avy Turnerové. Inspektor Luc Callanach se vydává do Francie, aby s Interpolem rozkryl síť obchodníků s bílým masem. Když se ale v Paříži najde tělo skotského občana, kterému někdo odebral vnitřnosti, musí se Callanach spojit se svou šéfinspektorkou Avou Turnerovou v Edinburghu.

- krimi, 368 stran

Kdo zavraždil účastníky Djatlovovy expedice?

Našli je v zimě, oblečené pouze do spodního prádla, rozseté ve sněhu daleko od tábora. Ohořelé, zohavené. S rozmačkanými hrudníky, bez očí, bez jazyka... Jejich oděvy byly radioaktivní, ve fotoaparátu měli snímek postavy připomínající sněžného muže. Jak zemřelo devět vysokoškoláků, kteří chtěli přenocovat pod uralskou Mrtvou horou?

- fakta, záhady, 284 stran



Kniha ztracených jmen - Kristin Harmel

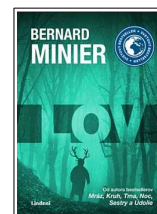
Zamilovala se v době, kdy v lásku nikdo nevěřil. Eva Abramsová chtěla nechat minulost navždy za sebou. Fotografie v novinách v ní však oživily vzpomínky na události staré přes šedesát let. Jen ona ví, že v objevené knize je zašifrován nejen osud desítek židovských dětí, jimž se z okupované Francie podařilo uprchnout, ale také příběh lásky, který přerušila válka.

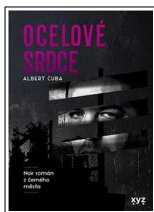
- historický román, 348 stran

Lov - Bernard Minier

Jasná záře úplňku osvětluje hranici lesa, ze kterého se vynoří vyděšený jelen. Není to ale obyčejné zvíře – jeho oči jsou lidské. Kriminalistu Martina Servaze přivolávají na místo nehody, kde auto srazilo nahého muže s jelení hlavou. Muže, který má na hrudi vypálené slovo spravedlnost. Ať už to znamená cokoli, jedno je jasné – v lesích se stal lovnou zvěří člověk.

- thriller, 458 stran





Ocelové srdce - Albert Čuba

Sin City z Ostravy! Drsný krimi román plný černého humoru. Pasák a jeho prostitutka, noční recepční v jediném velkém hotelu ve městě, herecká hvězdička z Prahy, zkorumpovaný politik a jeden rádo by investigativní novinář. To nemůže dopadnout dobře! Krátká akce, která měla být dílem jediné noci, se tak trochu zvrtně. Někdo přijde o život hned a někdo později.

- krimi, 180 stran

Prázdniny v Česku - Ladislav Zibura

Vydejte se s Ladislavem Ziburou na dvouměsíční výlet po českých luzích a hájích a připomeňte si, v jak rozmanité a krásné zemi žijeme. Můžete se těšit na vyprávění plné zajímavostí, pozoruhodných příběhů z naší historie a setkání se svéráznými lidmi. Navštívíte všech čtrnáct českých krajů, načerpáte tipy na vlastní výpravy a jako obvykle se od srdce zasmějete.

- cestopis, 394 stran



Prázdniny v Evropě - Ladislav Zibura

Máte rádi humor, dobrodružství a mnohahodinové čekání u silnice? Pak vložte řízek mezi chleby a vydejte se za čtvrtým prázdninovým dobrodružstvím s Ladislavem Ziburou. Tentokrát vás čeká 14000 kilometrů stopem napříč Evropou. Ve společnosti svérázných řidičů vyrazíte z Polska přes malebné Pobaltí až za polární kruh a následně z horkých Athén přes divoký Balkán zpátky domů.

- cestopis, 348 stran



Říkej tomu, jak chceš - Brigid Kemmerer

Můžou dobré úmysly omluvit špatný čin? Rob býval populárním hráčem lakrosu, ale pak jeho otce chytili při zpronevěře a teď je z něj vyvrhel. Po tátově nepovedeném pokusu o sebevraždu se o něj navíc musí Rob s mámou starat. O Maegan si všichni myslí, že je snaživka, ale i ona má řadu tajemství a problémů.

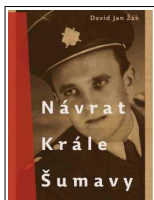
- román, 382 stran



Návrat Krále Šumavy - David Jan Žák

Životopisný román o nepolapitelném převaděči, který se stal předobrazem Krále Šumavy, vychází z jeho vlastních vzpomínek, svědectví pamětníků i archivních dokumentů. Jedná se o nejrozsáhlejší rekonstrukci příběhu muže, který po válce nejprve pomáhal chránit hranici v policejní uniformě tehdejšího SNB, ale po únoru 1948 se stal jeho nejobávanějším soupeřem.

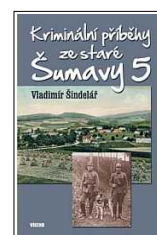
- literatura faktu, 396 stran



Kriminální příběhy ze staré Šumavy 5 - Vladimír Šindelář

Všechny příběhy v této knize se skutečně staly a jsou podloženy pátráním v archivech, listováním v kronikách a dobových materiálech. Autor dokáže vylíčit starý smutný příběh, který se naštěstí stal dávno a nikdy se už nevrátí.

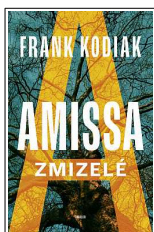
- krimi, 206 stran



Amissa: Zmizelé - Frank Kodiač

Jedné deštivé podzimní noci se soukromí detektivové Rica a Jan Kantziusovi stanou svědky hrůzné události u dálničního odpočívadla. Neznámá dívka vběhne v panickém strachu přímo do vozovky, kde ji srazí auto. Už jí není pomoci. U odpočívadla je nalezena mrtvola muže, který dívku zřejmě unesl a pak se zastřelil.

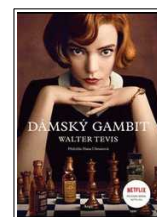
- thriller, 366 stran

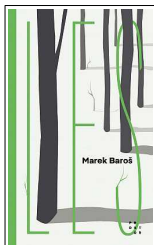


Dámský gambit - Walter Tevis

Beth Harmonová se v osmi letech dostane do sirotčince. Není to harmonické prostředí, a malá Beth si najde dvě cesty k úniku: malé zelené pilulky, které děti dostávají „na uklidnění“, a šachy. Hra, s níž ji seznámí údržbář ve sklepě sirotčince, ji pohltí, a během několika let se ukáže, že Beth je prostě dobrá.

- román, 299 stran





Les - Marek Baroš

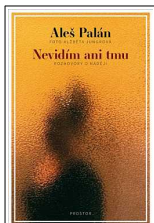
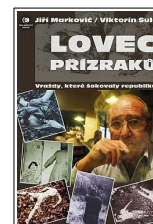
Postapokalyptický román vypráví tísnivou vizi budoucnosti. Zmrzlým lesem putuje tichá trojice – Prst, Malá a Dcera. Svět kolem nich je nepřátelský a nebezpečný. Poutníci se snaží vyhnout predátorům, lovcům a vlkům, a jejich cesta připomíná tanec v minovém poli.

- sci-fi, 172 stran

Lovec přízraků - Viktorín Šulc & Jiří Markovič

Byly to výjimečné a výjimečně kruté případy. Když kriminalisté poprvé stáli na místech vražd, nad zuboženými těly obětí, připadal jim neznámý pachatel jako vzdálený přízrak. Jako monstrum s nepochopitelným myšlením a ještě zvrácenějším konáním... Jaká byla realita?

- krimi, literatura faktu, 429 stran



Nevidím ani tmou: Rozhovory o naději - Aleš Palán

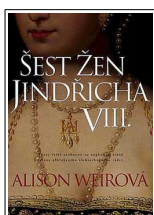
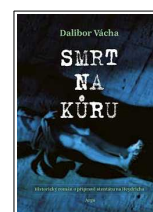
Málokdo projde životem bez šrámů. Na někoho je toho ale naloženo tolik, že si říkáme, jak to jen může unést? S šesti ženami, které si v životě vytáhly černého Petra, hovořil známý publicista Aleš Palán. Jsou to rozhovory o těch nejtěžších věcech, jaké mohou člověka potkat, přitom nejsou o bolesti a zklamání. Jsou o síle...

- biografie, 345 stran

Smrt na kůru - Dalibor Vácha

Likvidace Heydricha bývá považována za jeden z nejodvážnějších činů nejen v kontextu československého odboje, ale celé druhé světové války. Román ukazuje přípravu k likvidaci nacistického smrtihlava, peklo, které se rozpoutalo po jejím provedení nebo apokalyptickou závěrečnou bitvu v kostele v pražské Resslově ulici.

- historie, 318 stran



Šest žen Jindřicha VIII. - Alison Weir

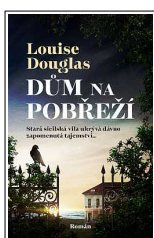
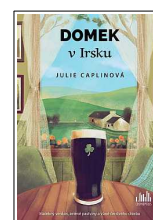
Osudy královských manželek jako obecnější výpověď o manželských svazcích, rodině, morálce a postavení žen v tudorovské Anglii.

- historie, literatura faktu, 567 stran

Domek v Irsku - Julie Caplin

Hannah se rozhodla pro velkou životní změnu a vyměnila kariéru právničky za studium na vyhlášené kulinářské škole v Irsku. První den si v Dublinu užívá všechno, co město nabízí – speciality, skvělé drinky a také společnost Conora, se kterým se náhodou seznámí. Kulinářská škola ukrytá mezi krásně zelenými kopci naučí Hannah mnohem víc než kuchařské základy.

- pro ženy, 340 stran



Dům na pobřeží - Louise Douglas

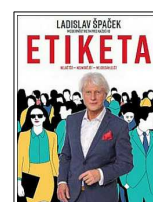
Edie se velice uleví, když její bývalá tchýně Anna zemře. Edie Annu viní z nehody, která jí zničila rodinu. Takže když ji Anina poslední vůle vyláká na Sicílii a do dlouho opuštěné Villa della Madonna del Mare, je jí jasné, o co Anně šlo. Má za to, že Anna i po své smrti tahá za nitky, aby ji dala opět dohromady se svým synem. Edie je proto odhodlaná odjet z Itálie co nejdřív.

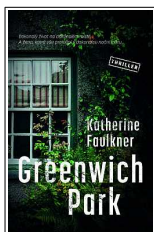
- román, 339 stran

Etiketa - Moderní etiketa pro každého

Tato kniha je nejobsáhlejší příručkou etikety. Obsahuje komplexní soubor pravidel etikety ze všech oblastí lidského života. Najdete v ní poučení pro všechny životní situace a budete vědět, jak být svým dětem vzorem. V Etiketě se dočtete leccos z toho, co bylo zmíněno v předchozích knihách, ale najdete v ní i mnohá pravidla, u nichž došlo oproti minulosti ke změně.

- naučná, 369 stran





Greenwich Park - Katherine Faulkner

Helenin idylický život – manžel architekt, nádherný viktoriánský dům a konečně i vytoužené miminko na cestě – nabere nečekaný směr poté, co poprvé navštíví předporodní kurz. Potká tam totiž Rachel, nepředvídatelnou budoucí svobodnou matku. Rachel neprojevuje příliš mateřské chování: kouří, pije a o rodičovství se moc nezajímá. Helen to k ní přesto přitahuje.
- thriller, 372 stran

Hledejte ji - Rick Mofina

Když čtrnáctiletá Riley Jarrettová zmizí z rodinného karavanu, sen o novém začátku se rozplyne a život se změní v noční můru. Obrovské, rušné parkoviště kamionů v nevadské poušti je místo, kde není těžké zmizet nebo někoho unést. Detektivové sledují všechny stopy, jenže podezření padá hlavně na dívčinu rodinu, která má za sebou tragickou minulost.
- krimi, 341 stran



Jen čas ukáže - Jeffrey Archer

Román Jen čas ukáže se odehrává v letech 1920 až 1940 a představí se v něm pozoruhodné postavy, které britský deník The Times přirovnal k protagonistům slavné Ságy rodu Forsyťů. První kniha sedmidílné Cliftonovy kroniky nás provede obdobím od zkázy způsobené Velkou válkou až do vypuknutí druhé světové války.
- román, 454 stran

Jestli to řekneš... - Gregg Olsen

Za zavřenými dveřmi venkovského domu v Raymondu ve státě Washington byla děvčata po celá léta vystavena nepředstavitelně hrubému zacházení, ponižování, týrání a psychickému teroru ze strany jejich matky Shelly. Výheň tohoto pekla ukovala mezi Nikki, Sami a Tori nesmírně pevné pouto, díky němuž byly zranitelné daleko méně, než se Shelly domnívala.
- thriller, 397 stran

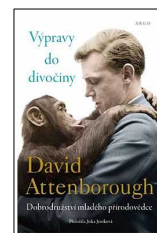


Kavárna na konci ulice - Clare Pooley

Příběh jednoho zeleného deníku, který spojil osudy šesti lidí a vytvořil mezi nimi nečekaná pouta přátelství i lásky. Julina Jessop, osamělý starý malíř, si uvědomuje, že většina lidí není k druhým upřímná. Do obyčejného sešitu proto napíše pravdu o sobě a nechá jej na stole v místní kavárně. Ta patří Monice, která do zápisníku přidá svou pravdivou zповěď a odloží ho v nedalekém baru...
- román, 394 stran

Výpravy do divočiny: Dobrodružství mladého přírodovědce - David Attenborough

Žijící legenda a průvodce sérií Zázračná planeta z produkce BBC, sir David Attenborough, vypráví příběh začátku své kariéry přírodovědce, dokumentaristy a popularizátora.
- biografie, 427 stran

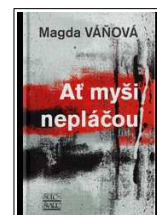


Životice: Obraz (po)zapomenuté tragédie - Karin Lednická

Životice: malá vesnice uprostřed Těšínského Slezska. Po Mnichovu zabrána Polskem, po 1. září 1939 se jako dobyté území stává součástí Říše. Během války zde tudíž panovaly zcela jiné poměry než v protektorátu. Probíhala tu největší germanizační akce v Evropě. Kdo se nepodvolil, byl vysídlen nebo skončil v lágru. Účast na veřejných popravách byla povinná.
- historie, fakta, 247 stran

Ať myši nepláčou - Magda Váňová

Když myši nepláčou, má člověk všeho dostatek. Novinářka a výtvarnice Karla o to usiluje celý život. Po rozvodu zůstala sama se synem, který je smyslem jejího života, a má podvědomý strach, že mu nebude moci dopřát všechno, co mají ostatní děti. To ji donutí vzít i práci placené spolupracnice. Tučné výdělky jí přinášejí dlouhodobé vztahy k cizím mužům, kteří však zničí její budoucnost.
- román, 331 stran





*Městská knihovna
Horšovský Týn
Vás zve na*

*vernisáž
Literárního shrabování
2023*

*v úterý 28. listopadu
od 15:00 hodin v knihovně*

*Knihovnice se těší na Vaši
návštěvu*



Historie domů v Horšovském Týně náměstí Republiky 7

Obchod klempíře Gabriela. Plynová lampy nad výlohou připomíná typ osvětlení, které se hojně používalo v minulosti, než se objevilo elektrické pouliční osvětlení.



1916



15. června 2021





NEMŮŽEŠ SI PŘECE ČÍST CELÝ DEN

... když nezačneš
hned ráno!

Městská knihovna
náměstí Republiky 102
346 01 Horšovský Týn
telefon: 379 422 572
mobil: 731 614 064
e-mail: knihovna@htyn.cz
knihovnaht@seznam.cz
<https://knihovnahorsovskytyn.webk.cz>

půjčovní doba:

Po	9:00 – 12:00	13:00 – 18:00
Út	zavřeno	
St	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Čt	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Pá	9:00 – 12:00	13:00 – 15:00